ЈП ЕПС - ЛИСТ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА „ДРИНСКО-ЛИМСКЕ ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ" ДОО БАЈИНА БАШТА

МАЈ 2012
ГОДИНА VI
БРОЈ 09

ДРИНСКО ЛИМСКЕ

WWW.DLHE.RS

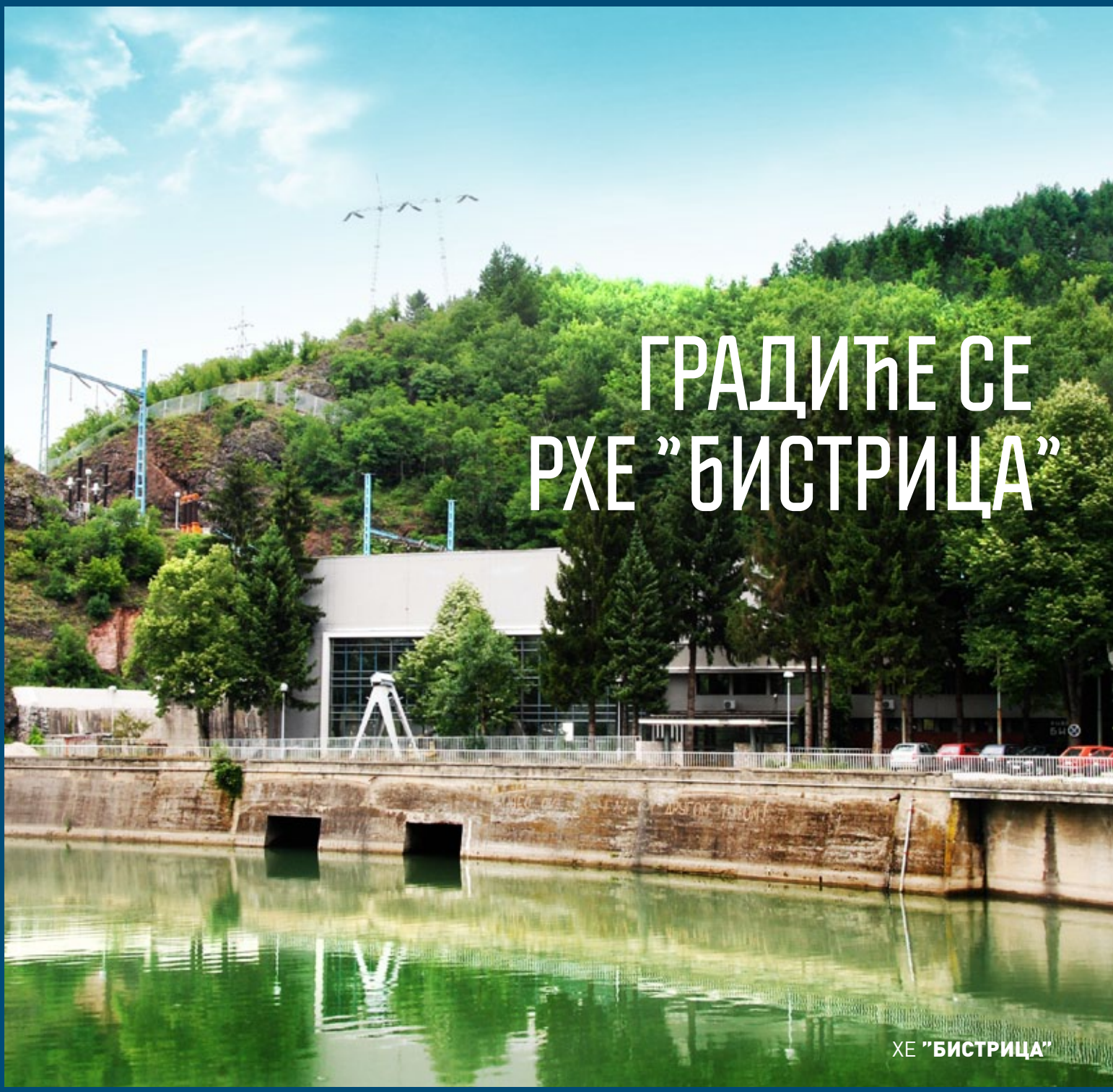

ГРАДИЋЕ СЕ РХЕ "БИСТРИЦА"

ХЕ **"БИСТРИЦА"**

6 стр. РЕМОНТИ БЕЗ ВЕЋИХ ЗАХВАТА

14 стр. ТРЕЋА ФАЗА ПО ПЛАНУ

ИЗДВАЈАМО:

4 стр.

НАШ ИНТЕРВЈУ
ИЗГРАДИЋЕМО ГИГАНТ У БИСТРИЦИ

9 стр.

ПОСЛОВАЊЕ
ПЛАНИРАН ГУБИТАК-ОСТВАРЕНА ДОБИТ

РУБРИКЕ

ИЗ ЕПС-А	3
НАШ ИНТЕРВЈУ	4
ТЕМА БРОЈА / РЕМОНТИ	6
ПОСЛОВАЊЕ	9
ПРОИЗВОДЊА	12
РЕВИТАЛИЗАЦИЈА ХЕ „БАЈИНА БАШТА"	14
ЈУБИЛЕЈ	16
НАШИ ПОСЛОВНИ ПАРТНЕРИ	17
АКТУЕЛНОСТИ	18
ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА	20
СИНДИКАТ	21
РЕПОРТАЖА	22
ЗДРАВЉЕ	24
ЗАБАВНА СТРАНА	26
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	27

САДРЖАЈ

ИЗ ЕПС-А
Профит јача инвестиције 03

НАШ ИНТЕРВЈУ
Изградићемо гигант у Бистрици 04

ТЕМА БРОЈА / РЕМОНТИ
Ремонти без већих захвата 06

ПОСЛОВАЊЕ
Планиран губитак, остварена добит 09

ПРОИЗВОДЊА
Максимално коришћење услова за производњу 12

РЕВИТАЛИЗАЦИЈА ХЕ «БАЈИНА БАШТА"
Трећа фаза по плану 14

ЈУБИЛЕЈ
Одрадили два радна века 16

НАШИ ПОСЛОВНИ ПАРТНЕРИ
"Електроизградња" коначно продата 17

АКТУЕЛНОСТИ
Ревитализација и модернизација ХЕ „Зворник" 18

ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА
Покрећу се улагања у обновљиве изворе
Рекли су / Соларна електрана на Пештеру 20
Подршка пројекту РХЕ „Бистрица"

СИНДИКАТ
Спорна нова координација 21

РЕПОРТАЖА
Заслужио Боле испраћај за памћење 22

Сибирска зима 23

ЗДРАВЉЕ
Превентива чува здравље 24
Стрес изазива аритмију 25

ЗАБАВНА СТРАНА
Ту око нас
Афоризми 26

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Дрину чисте четири државе 27

Оснивач Привредног друштва
ЈП Електропривреда Србије
Генерални директор
Драгомир Марковић

Издавач: Привредно друштво за производњу електричне енергије „Дринско Лимске хидроелектране" д.о.о. Бајина Башта
Директор: Мијодраг Читаковић | **Уредник:** Милан Ђокић | **Новинар и уредник фотографије:** Јасмина Петковић
Адреса: 31250 Бајина Башта, Трг Душана Јерковића 1
Телефон: 031/590-900 | **Факс:** 031/864-354 | **Е-пошта:** redakcija@dlhe.rs | **Веб адреса:** www.dlhe.rs

Лист излази периодично
Дизајн и припрема: POSH&Media d.o.o • www.posh.rs
Тираж: 600 примерака

Драгомир Марковић, генерални директор ЕПС-а, о резултатима 2011. и плановима за 2012. годину

ПРОФИТ ЈАЧА ИНВЕСТИЦИЈЕ

Драгомир Марковић, генерални директор ЕПС-а, у разговору са новинарима

БЕЗ ДЕЗИНТЕГРАЦИЈЕ

Марковић је истакао и да реорганизација дистрибутивног сектора, у којем се одваја снабдевање од оператора мреже, не представља дезинтеграцију ЕПС-а.

- Јавно снабдевање струјом остаје унутар система ЕПС-а - казао је генерални директор ЕПС-а.

Он је објаснио и да су дистрибутивни губици током 2011. године смањени за 0,8 процената, на 14,31 одсто, и да је степен наплате електричне енергије повећан са 95,13 одсто у 2010. на 96,59 одсто у 2011. години.

Наредних месеци крећу улагања у обновљиве изворе. – Ускоро оснивање заједничке фирме са италијанским „Едисоном", за изградњу ТЕ „Колубара Б" од укупно 750 мегавата

„Електропривреда Србије" је у 2011. години забележила профит од 26,8 милијарди динара и вредност компаније достигла је 1.254 милијарде динара, односно око 12 милијарди евра – рекао је Драгомир Марковић, генерални директор ЈП ЕПС, на радном доручку са новинарима, одржаном 16. марта.

Он је напоменуо да ће прошлогодишњи профит бити уложен у инвестиције, које су протеклих година биле од 400 до 500 милиона евра. Први човек компаније указао је да је 2011. била рекордна година по многим показатељима, како у рударском, тако и у термо сектору, док је лоша хидролошка ситуација утицала на смањену производњу у хидроелектранама. И поред увоза струје, ЕПС је у 2011. години био нето извозник и то са 245 милиона киловат-сати електричне енергије.

- Створена је слика да је ЕПС увозник струје, која није тачна. Према пројекцијама раста потрошње, ЕПС би тек после 2014. године постао нето увозник, ако не изгради ниједну електрану, а да има обавезу да снабдева цело тржиште Србије, што није тачно према новом закону - рекао је генерални директор ЕПС-а.

Термоелектране су произвеле за 8,9 одсто више од биланса, док су ХЕ произвеле за 12,6 одсто мање од плана. Рударски басен „Колубара" и „ТЕ-КО Костолац" направили су рекорд од 31.060.623 тоне, односно 9.229.774 тоне произведеног угља, а зебележени су и рекорди у производњи откривке.

- Један од значајних параметара техничке ефикасности рада термоелектрана је и коефицијент поузданости који је у односу на 2010. годину већи за 2,2 одсто. Повећање производње из ТЕ у односу на 2010. годину еквивалентно је континуираном раду новог блока од 377 мегавата, без иједног застоја, инсталисаном снагом током читаве године – објаснио је Марковић.

Од планираних активности у овој години Марковић је истакао улагања у обновљиве изворе енергије, као што су већ започети и планирани радови заједничког предузећа „Ибарске хидроелектране" са италијанским „Сећијем" и „Моравских хидроелектрана" са немачком компанијом RWE. Вредност ових пројеката је 300, односно 360 милиона евра. Генерални директор ЕПС-а рекао је да је почетком марта кренула и ремонтна сезона у ЕПС-у, у вредности од 180 милиона евра. У марту је планирано потписивање меморандума са шпанским, конзорцијумом америчких, канадских и кинеских компанија за инвестирање у обновљиве изворе енергије.

- У априлу се очекује почетак реализација кинеског аранжмана у Костолцу у вредности од 200 милиона евра – најавио је Марковић. - Једна од највећих инвестиција очекује се од оснивања заједничке фирме са италијанском компанијом „Едисон", за изградњу ТЕ „Колубара Б" од укупно 750 мегавата. У плану су и тендери за мале хидроелектране и ревитализацију ХЕ „Зворник". Финализација студије оправданости са идејним пројектом за ТЕ „Никола Тесла Б3" и површински коп Радљево са кинеским конзорцијумом, вредан 2,3 милијарде евра, планиран је за август. Отворене су понуде на тендеру за нову термоелектрану-топлану Нови Сад, али тек следе преговори. Уколико све буде како треба, до краја 2014. године ова ТЕ-ТО могла би да буде у погону.

Марковић је рекао да се у априлу очекује и пријем на конкурс "110 најбољих" у приправнички стаж у ЕПС-у. Од маја до септембра очекују се и тендери за мале хидроелектране, за шта је добијен кредит Европске банке за обнову и развој од 45 милиона евра, као и ревитализација Хидроелектране „Зворник", за шта ће бити расписан тендер. Очекује се и почетак пројекта одсумпоравања блокова ТЕ "Никола Тесла" на основу јапанског кредита од 250 милиона евра, а следи и наставак пројекта за набавку мерне инфраструктуре и управљање потрошњом у дистрибутивном сектору.

М. Павловић

Мијодраг Читаковић, директор ПД«Дринско-Лимске ХЕ«

ИЗГРАДИЋЕМО ГИГАНТ У БИСТРИЦИ

Повод за разговор са Мијодрагом Читаковићем, директором ПД «Дринско-Лимске ХЕ« је свакако потписивање Меморандума о разумевању са кинеско-канадским компанијама, који је потписао Драгомир Марковић, генерални директор ЕПС-а у вези изградње РХЕ «Бистрица«, снаге 680 MW која ће бити саставни део овог Привредног друштва. Рекох то директору Читаковићу, на почетку разговора, уз опаску да није и то ваљда предизборни маркетинг.

Ма какав маркетинг и какви избори – одмахну Читак руком и рече – професор Петар Шкундрић је озбиљан човек, причао је он о градњи РХЕ«Бистрица« пре годину дана овде у Бајиној Башти, свуда по Србији, у свакој прилици и у иностранству. Да није причао не би се ни градила, он је за овај мегапројекат заинтересовао и Кинезе.

О каквом се пројекту ради ?

- Изградићемо гигант у Бистрици са четири моторгенератора снаге 170 MW по машини, односно 680 MW укупне снаге, који ће бити од великог значаја за рад електроенергетског система Србије, али и за цео регион.

Обојица знамо каквих је све оспоравања било приликом градње РХЕ«Бајина Башта«; откуд та велика промена у енергетској политици, али и свести?

- Па, време је најбољи судија, временом се све мења, тржиште диктира енергетску политику. Изградња реверзибилних хидроелектрана у свету је постала хит. Данас се у свету гради око 140 реверзибилних хидроелектрана, ништа ту није случајно, нужда закон мења, РХЕ су једноставно, постале нужност. Интенција у градњи нових електрана је да се граде обновљиви извори - ветроелектране, соларне, хидроелектране. До 2020. године, све државе из Европске уније су дужне да 20 посто производње електричне енергије буде из обновљивих извора. У тој, и таквој енергетској политици РХЕ имају посебно место и улогу. Граде се у комбинацији са ветропарковима, па када ветра нема – оне ускачу у систем. Надаље, земље које имају нуклеарне електране, граде и реверзибилне и када имају вишка енергије, наравно, нуклеарке се не гасе, раде на минимуму и пумпају воду у акумулације РХЕ. И Србија је пре 30 година имала вишке електричне енергије, зато смо и градили РХЕ«Бајина Башта«, ноћу нисмо гасили термоелектране, већ смо тај вишкове струје користили за пумпање воде у

Мијодраг Читаковић: РХЕ „Бистрица" најбољи државни пројекат

језеро РХЕ на Тари. РХЕ је, пре свега, велика сигурност за систем, да ускочи када је мањак струје у систему – када испадне нека велика производна јединица, али и у свим другим приликама. Тржиште диктира све. Не важе ту физички закони које учимо у школи, као више струје се потроши за пумпање него за производњу и слично. Цена струје је врло променљива, најскупља је када је нема. Ето, пре пар година беше велика несташица струје у Европи, цена скочила неколико пута више од уобичајене, грунули смо са нашом РХЕ и добро зарадили.

Да се вратимо РХЕ »Бистрица« да ли је било каквих активности после потписивања Меморандума ?

- Наравно да је било, активности се одвијају континуирано, РХЕ«Бистрица« је у плану ЕПС-а и Владе Србије, то је најбољи државни пројекат и на њему мора да се ради озбиљно и перманентно. Урађена је Анализа Студије оправданости, раније је био урађен Идејни пројекат, јер је ово давнашња идеја, извршена је његова ревизија, предато је то Министарству за екологију и заштиту животне средине. Утврђени су пројектни задаци за израду Студије оправданости и Идејни пројекат, као и еколошка студија, која је неопходна код финансијских институција, које дају кредите. За све те процедуре потребно је време, отприлике 1,5 година да би се обезбедила финансијска документација и тендери. Шта је ту добро? - Срећом да добар део документације постоји, треба је прилагодити, а географски простор остаје према ранијем плану – језеро РХЕ ће бити испод језера Радоина.

Ваља рећи, још једном, за овај пројекат су заинтересовани Кинези, Канађани и Аустријанци - каже директор Читаковић.

Замољен да оцени, из свог угла, рад привредног друштва на чијем је челу, у прошлој години и почетком ове, Читаковић каже – прошла година је карактеристична по веома лошој хидрологији, на самом почетку смо имали превише воде, у току године премало, но то је виша сила на коју се не може утицати, ми смо урадили све што је до нас да обезбедимо спремност наших објеката у сваком тренутку. Ремонте смо обавили према предвиђеном плану и обиму, успешно смо завршили другу фазу

ревитализације ХЕ«Бајина Башта«, у току је трећа фаза чија реализавија, такође, иде по плану. У ХЕ«Бистрица« смо обавили велики ремонт једног агрегата, био је у врло лошем стању. Такође, у ХЕ«Овчар Бања« и »Међувршје« које су потпуно ревитализоване, извршили смо побољшања електричног кочења. Утрошено је пуно времена за израду техничке документације за ревитализацију ХЕ«Зворник«, која ће започети следеће године.

Има један план који није остварен и зато сте поносни, да ли је то тачно?

- Јесте, планирали смо за 2011. годину губитак од око 500 милиона динара, а остварили смо добит од 3.933.140.000 динара.

Хоће ли се то осетити у новчаницима радника?

- О зарадама у ЕПС-у одлучује Влада, због ванредне ситуације у току зиме одобрила нам је средства, којима смо наградили раднике који су уложили ванредне напоре за рад у отежаним условима. Да ли ће бити поделе добити и колика је то сума – видећемо, о томе, такође одлучује Влада, јер држава је власник ЕПС-а.

Започели смо овај разговор причом о изградњи гиганта у »Бистрици«, да је завршимо причом о реконструкцији мале ХЕ«Врело«, јер сам прочитао да из Европе дају 45 милиона евра за реконструкцију и изградњу мини електрана у Србији, а на том списку је и поменута МХЕ«Врело«.

- Јесте планирана њена реконструкција, радиће се, а могуће је и повећање снаге.

Када сам ушао у канцеларију директора Читаковића, још ни сео нисам, а он рече – напиши да је лакше подмладити електрану него кадрове ?!?

Ова Читакова шала погоди мету у лету, ревитализација у ХЕ«Бајина Башта« се одвија по плану, без проблема, али великих проблема има директор Читаковић у подмлађивању кадрова.

Привредно друштво је врло старо, треба примати младе и стручне кадрове, из ЕПС-а стижу нормативи, који налажу смањење радне снаге, може се примити нови радник тек када неко оде у пензију. Е, ту настаје проблем. Поприличан број радника је стекао један услов за одлазак у пензију, али им не пада на памет да иду, користе законску могућност да раде до навршених 65 година. Тачније, хоће да иду, али да им се у овом привредном друштву запосли дете, неки би довели зета, још мало ће и запослење свастике бити услов?!

Е, тако више не може - категорично каже Читаковић. Таква кадровска полтика би одвела ово привредно друштво у катастрофу, трагикомична је. Добро, у реду, ако му је син инжењер, техничар, бравар или електричар – можемо да разговарамо и вреднујемо остале квалитете. Не може се причати о друштвеној одговорности и одговорности уопште, а бити неодговоран. Сви ћемо ми,

Лакше је подмладити електрану него кадрове

пре или касније, отићи у пензију, али коме ово предузеће остављамо? Морају се примати млади, стручни кадрови, само тако ово друштво има будућност. Причу о кадровској обнови Читаовић илуструје конкретним примерима – ето, до краја године иду у пензију два електроинжењера, ја морам да примим два добра, млада електроинжењера, треба наћи адекватну замену за мајсторе попут Миће Благојевића, Белог или «доктора« Мијана, сви они иду за годину, две, а ЕПС је најбоља српска фирма и то треба и да остане. На објављени конкурс ЕПС-а о пријему приправника - пријавило се 19.150, примљено је 110, у праву је генерални директор ЕПС-а, који каже да нико нема основ за жалбу, јер су примљени најбољи, по тачно утврђеним критеријумима, а то су – да је завршио факултет за 4 године, да има мастерс и да му је просечна оцена преко 8,5. На поменутом конкурсу, за два приправничка места у ХЕ«Бајина Башта« јавило се 140 кандидата, а само два машинска инжењера и два електроинжењера су испуњавали те конкурсне услове.

Док је директор ХЕ«Бајина Башта« био покојни Раденко Николић, а трајало је то 20 година, важило је правило да се у електрану не може примити нико ко је у сродству са неким од запослених, а 20 година касније сасвим друга крајност – примају се само деца радника ХЕ, како то коментаришете?

- Никако, нећу да коментаришем ни једно, ни друго, моје правило је нешто сасвим треће, а прво и једино – интерес предузећа мора бити у првом плану, а ако се интереси потенцијалних пензионера и предузећа поклопе - договор је могућ, а само добар договор кућу гради.

М.Ђокић

Рад на -25°Ц

РЕМОНТИ

РЕМОНТИ БЕЗ ВЕЋИХ ЗАХВАТА

Ремонтну сезону отвара ХЕ«Бистрица« 17. маја

Обим и динамика ремонтних радова производних капацитета и заједничке опреме у ПД«Дринско-лимске ХЕ« у овој години су испланирани на основу сагледавања свих мана и недостатака у раду у претходној години, укупног стања производних капацитета, билансног времена за реализацију планираних послова и неопходности да се сви ремонти заврше по усвојеном електроенергетском билансу за 2012. годину.

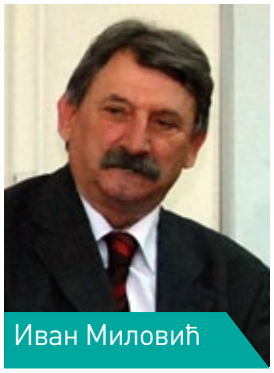

Иван Миловић

Имајући у виду чињеницу да је у ХЕ «Бајина Башта« завршена ревитализација два агрегата, 7. новембра се завршава трећи и започиње ревитализација четвртог, последњег агрегата, те да је у »Електроморави« завршена комплетна ревитализација, а да су неки већи недостаци, који би могли угрозити спремност производних капацитета у Зворнику и Лимским ХЕ отклоњени прошле године, логично се намеће закључак да, ове године, у овом привредном друштву, неће бити неког великог посла у ремонтној сезони.

Слаже се са наведеним закључком и Миловић Иван, заменик директора ПД«Дринско-Лимске ХЕ«, али, уз карактеристичан осмех и одмахивање рукама, каже – како год да планирамо и како год да закључимо, посла увек има на претек. Миловић је свакако у праву, јер не отвара се посао тек када се заустави генератор, има пуно посла и пре и после генератора на пратећој опреми, спољним објектима, а у ПД «Дринско Лимске ХЕ« последњих година, одвија се врло жива инвестициона активност. У току је највећи и најважнији посао - подмлађивање ХЕ«Бајина Башта«, предстоји ревитализација ХЕ«Зворник« и »Лимских ХЕ« и тако у недоглед.

Но, да се вратимо ремонтима. Први ремонтни радови почињу у ХЕ «Бистрица 17. маја, а последњи ће бити обављени у ХЕ «Потпећ«, јединој проточној ХЕ у »Лимским ХЕ« 14. новембра. Дужина трајања ремонтних радова зависи, дабоме, од обима посла, износи око месец дана по машини, изузев агрегата А-2 у ХЕ«Бистрица«, где ће радови трајати 43 дана, а планиран је тотални застој од 8 дана, ради ремонтовања заједничке опреме.

У ХЕ «Увац« су поред стандардних послова, планирани санациони радови на кабловским каналима у разводном постројењу и замена каблова од машинске зграде до улазне грађевине. Такође, поред стандардних послова, уобичајених код класичних ремоната, планирана је израда новог турбинског лежаја и репарација горњег водећег лежаја агрегата.

У ХЕ«Бистрица« је планирана израда документације за реконструкцију разводног постројења 220 КВ, набавка опреме за реконструкцију агрегата сопствене потрошње, рекнструкција хидрауличне опреме водостанске затварачнице са заменом уља, репарација кавитационих оштећења на синхроном испусту и радном колу турбина.

У ХЕ«Потпећ« поред стандардних послова, планирани су радови на реконструкцији улазне грађевине.

Значајно је истаћи да ће у овој години, бити извршена набавка опреме за ревитализацију постројења 110 КВ за ХЕ«Увац«, ХЕ«Кокин Брод« и ХЕ«Потпећ, при чему је у плану и замена дела високонапонске опреме у ХЕ«Увац« и ХЕ«Потпећ«.

Значајан део активности ће се односити на припрему документације за ревитализацију ХЕ«Потпећ« израду додатног, четвртог агрегата у ХЕ«Потпећ«, као и на израду документације за ревитализацију ХЕ«Бистрица«

У »Лимским ХЕ« екологији се посвећује посебна пажња, тако да су планирана значајна средства за заштиту акумулација, као и за очување и развој рибљег фонда на језерима.

РХЕ „Бајина Башта"

Обрађују се и праве нови машински елементи

Што се тиче ремоната у ХЕ«Бајина Башта«, ове године готово да их неће ни бити јер нема потребе. Додуше планирани су краћи ремонти на два ревитализована генератора, ремонт агрегата Х-1 почеће 15. августа и трајаће 25 дана, а агрегат Х-2 биће ремонтован од 20. јула, и радови ће трајати само 16 дана. То и нису ремонти у правом смислу, више је то ревизија, прегледи и испитивања те нове опреме и отклањање неких ситних недостатака, којих увек буде, без обзира што је опрема нова – каже Миловић. Према електроенергетском билансу, ремонти у РХЕ«Бајина Башта« ће почети16. јула, трајаће по месец дана по машини, уз десетодневни тотални застој од 05. до 14. августа – због ремонта заједничке опреме. Но, без обзира што нису планирани, нити потребни обимнији ремонтни радови, посла у ХЕ«Бајина Башта« ће бити и то поприлично. Е, сада, да ли се то зове текуће одржавање, или инвестициона активност – свеједно је, али има да се ради и треба да се уради читав низ послова – каже Миловић. Дакле, поред редовних ремонтних радова, планирано је, ове године, да се уради и следеће: у оквиру ревитализације агрегата ХЕ«Бајина Башта« извршиће се генерални ремонт компензаторских и дилатационих спојница на цевоводима агрегата Х-3 и Х-4. Планом је предвиђено да се изврши замена свих заптивних и свих стезних елемената спојница.

Периодично испитивање судова под притиском је законска обавеза. Претходне године, у сарадњи са Иновационим центром Машинског факултета у Београду и инспектором за судове под притиском, извршене су све неопходне припреме за тај обиман посао. Испитивања свих судова под притиском, као и боца за ЦО-2 система за противпожарну заштиту агрегата обавиће се у току редовних годишњих ремоната агрегата. Даље, дуги низ година присутан је проблем корозије резервоара за ваздух у компресорској станици РХЕ«Бајина Башта«. Антикорозивна заштита је, у неколико наврата, комплетно урађена, али се корозија поново јављала – што је узроковало велика оштећења унутрашњих површина резервоара.

Да би се овај хронични проблем решио за дужи временски период планирана је израда нових резервоара, с тим што ће се, ове године, урадити комплетна пројектна документација – каже Миловић. Контактни елементи растављача за динамичко кочење агрегата РХЕ, услед великог броја укључења и искључења, су претрпели извесна оштећења. Њихова набавка, или набавка комплетног растављача од произвођача опреме за РХЕ - »Тошибе« из Јапана је дуг и скуп процес. ХЕ«Бајина Башта« је, у сарадњи са Машинским факултетом из Београда, током прошле године, развила технологију и ове године ће израдити нове контактне елементе чиме ће се уштедети и новац и време – каже Миловић.

Да би ревитализовани агрегати и пратећа опрема, као и радници ХЕ«Бајина Башта« имали оптималне услове за рад – планирано је да се у машинску зграду и анекс инсталирају системи за грејање, вентилацију, и климатизацију. Планом је предвиђено да се 2012. године уради комплетна пројектна документација.

Поједини делови челичних конструкција у брани ХЕ«Бајина Башта« су стари, као и сама брана, скоро 50 година. Замена одређених делова тих конструкција је вршена током неколико ранијих година, ове године је планиран наставак тих радова.

Затим, прошле године је плански извршена уградња електро дела новог система противпожарне заштите блок трансформатора РХЕ«Бајина Башта«, а ове године је планирано да се нови систем комплетира, односно да се инсталира машински део пројекта.

На порталном крану 2x250/63т су, већ на први поглед, уочљива велика оштећења антикорозивне заштите услед вишегодишње изложености атмосферским утицајима. Како је овај кран неопходан у процесу ревитализације агрегата ХЕ«Бајина Башта« протеклих година није било услова за обнову његове АКЗ. Набавком покретне радне платформе стекли су се реални услови да се на овом крану изврши свеобухватна антикорозивна заштита. У циљу подизања квалитета пијаће воде на виши ниво, на филтерском постројењу »Тара« односно захвату сирове воде, у плану радова за ову годину предвиђена је уградња компресора и инсталације, која ће обезбедити уклањање нежељених састојака из сирове воде. Иначе, екологија није никако запостављена, предвиђени су и радови и средства у свим огранцима привредног друштва на побољшању екологије и заштите животне средине, то је наша дужност и обавеза – истиче Миловић.

Ремонтни радови у ХЕ«Зворник« почињу, традиционално почетком лета - када је Дрина најмања, први агрегат А-1 зауставиће се ради ремонта 25. јуна, а последњи ће бити завршен 12. октобра. Ремонти ће бити класични, без већих захвата, као и у целом ПД, и трајаће 26 дана по сваком од четири агрегата. Неких недостатака и нема, санирани су током ранијих ремоната, сва пажња у првој хидроелектрани на

Дрини је усмерена на предстојећу ревитализацију, инвестиционе активности су у замаху.

Континуирано и ужурбано се ради на прикупљању свих дозвола и сагласности, а њима се и број не зна, а неопходне су за почетак радова на ревитализацији. Такође, у току је израда тендерске документације за избор и расписивање Јавног позива за избор и уговарање радова на изради Платоа и анекса на сифонским блоковима уз машинску зграду – за потребе ревитализације. То је велики посао, вредан 200 милиона динара – каже Миловић. Када већ поменух ове милионе, треба рећи да су средства предвиђена за трошкове ремоната на последњој ревизији у марту, умањена за 10%, али да нису умањивали средства планирана за инвестиције- што није случај са осталим привредним друштвима. Очито, у ЕПС- имају разумевања за наше инвестиционе активности и подржавају нас.

Што се тиче грађевинских радова - Миловић истиче да је, ове године, акценат на санацији обале, низводно од ХЕ«Бајина Башта«. Радиће се на санацији последица поплавног таласа из децембра 2010. године када је Дрином јездио талас од преко 4000 кубика у секунди и нанео велике штете у приобаљу. Такође, у склопу санације обале језера ХЕ, радићемо пут у дужини од 500 метара до ушћа реке Дервенте – каже, на крају, Миловић.

Када се све сабере и ништа не одузме, без обзира на изречену констатацију да су овогодишњи ремонтни радови класични, без већих захвата, посла ће бити пуно, а пара, надају се довољно. *М.Ђокић*

Пословање у 2011. години

ПЛАНИРАН ГУБИТАК-ОСТВАРЕНА ДОБИТ

Имајући у виду чињеницу да је пословна 2010. година завршена са губитком, те отежане услове привређивања због ниске цене електричне енергије и повећане трошкове пословања, планирано је да ПД«Дринско-Лимске ХЕ« у 2011. години послују са губитком од 500.382.000 динара, а остварена је добит од 3.933.140.000 динара

ПД«Дринско-Лимске ХЕ« су у 2011. години имале укупне приходе у износу од 10.040.654.000 динара и укупне расходе од 5.664.128.000 динара, остварен је бруто добитак у износу од 4.376.526.000 динара. Одложени порески расходи износе 443.386.000 динара, те имамо нето финансијски резултат у износу од 3.933.140.000 динара – истиче Драгана Мандић, шеф рачуноводства ПД «Дринско-Лимске ХЕ«. Одложени порески расходи, односно одложене пореске обавезе, према МРС 12, су обавезе које се плаћају у наредним периодима по основу опорезивих привремених разлика, које се утврде између вредности основних средстава, које су исказане у билансу стања по рачуноводственим законима и вредности основних средстава по пореским законима (ОА образац)

Пословни приходи износе 5.667.303.000 динара, приходи од финансирања 162.331.000, а остали приходи износе 4.211.020.000 динара. Највећу ставку код осталих прихода чине приходи од усклађивања вредности имовине у износу од 4.156.756.000 динара, а они обухватају позитивне ефекте промене фер вредности (садашња вредност) земљишта, некретнина, постројења и опреме (ефекти процене основних средстава под 01.01.2011. године) до висине претходно исказаних расхода за та средства, који су настали приликом претходне процене од 01.01.2007. године - каже Драгана Мандић.

Садашња вредност, односно фер вредност земљишта, грађевинских објеката и опреме за привредно друштво, након извршене процене од 01.01.2011. године, повећала се за 80.097.170.000 динара, што по средњем курсу од 31.12.2010. године, то повећање износи 759.227.835.17 евра. Пре поменуте процене, вредност земљишта, грађевинских објеката и опреме ПД износила је 40.483.985 хиљада динара. Када се на ову вредност дода износ од 80.097.170.000 динара – вредност основних средстава ПД«Дринско-Лимске ХЕ«, након процене од 01.01.2011. године, износи 1.142.968.837,38 еура, по курсу 1 еур – 105,4982 динара.

Пословни расходи ПД«Дринско-Лимске ХЕ« у прошлој години, износе 5.114.113.000 динара, расходи финансирања – 320.998.000, а остали расходи – 229.017.000 динара. Највећа ставка код пословних расхода је трошак амортизације, који се повећао за 376.240.000 динара захваљујући ефектима задње процене. До овог повећања је дошло због средстава чија је садашња вредност била нула, или близу нуле, што подразумева да је преостали век коришћења веома кратак, или га нема, а процена од 01.01.2011. године је код таквих средстава повећала садашњу вредност и преостали век коришћења.

Трошкови одржавања износили су 445 милиона и већи су за 18 посто у односу на претходну годину. Трошкови запослених у прошлој години износили су 771.715.000 динара и већи су за 13 посто него претходне 2010. године. Обавезе према држави »однеле« су 572.339.000 и када се све сабере и одузме што се мора – ПД«Дринско-Лимске ХЕ« су пословну 2011. годину завршиле са оствареном добити од 3.933.140.000 динара чиме, итекако могу бити веома задовољни.

М.Ђокић

План пословања ПД «Дринско-Лимске ХЕ« у 2012. години

ПЛАН У РЕАЛНИМ ОКВИРИМА

Годишњи програм пословања Привредног друштва »Дринско-Лимске ХЕ«, за 2012. годину, урађен је на основу Одлуке о оснивању ПД и у складу са међународним рачуновственим стандардима, Програмом рада и развоја ЕПС-а 2008-2015, који је усвојио УО ЈП ЕПС и параметрима економске политике за 2012. годину.

Најважнији циљеви ПД«Дринско-Лимске ХЕ« у 2012. години су:

- Остварење плана производње електричне енергије на нивоу електроенергетског биланса за 2012. годину.
- Одржавање погонске спремности капацитета за производњу хидроелектричне енергије у билансно задатим количинама.
- Извршење ремоната у складу са Програмом ремонтних радова за 2012. годину, чија би реализација обезбедила задовољавајућу поузданост капацитета. Примарни карактер ремонта одређују значај, комплексност и вредност ангажованих средстава.
- Обезбеђење високог степена мобилности и организованости приликом одржавања опреме у току године.
- Смањење пословних расхода, који нису у непосредној функцији извршења електроенергетског биланса и њихово свођење у оквире утврђене нормативима.
- Реализација неодложних инвестиционих програма за 2012. годину, као и Програма заштите животне средине по обиму и по садржају.

План пословања је књига подебела, немогуће је све то »спаковати« у новински текст, издвојићемо само неке важније одреднице.

Најпре, о радницима, који овај план треба да реализују. Укупан број запослених, на крају 2011. године у овом привредном друштву је био 529, у овој 2012. години се планира смањење броја радника за три, односно на крају 2012. године биће укупно запослено 526 радника. Ово смањење броја радника ће се реализовати природним одливом, односно одласком у пензију. Јесте, у овом годишњем плану пословања, лепо речено да, приликом планирања броја радника, треба имати у виду чињеницу да је ПД«Дринско-Лимске ХЕ« једно од најстаријих, мора се имати у виду и разуђеност и територијални распоред хидроелектрана, а има их девет, али је планирано смањење броја запослених. Што се тиче трошкова запослених, маса зарада за ЈП ЕПС и зависна привредна друштва, планирана је полазећи од нивоа из децембра 2011. године, утврђеног у Годишњем програму пословања ЕПС-а за 2011. годину и увећаног за 4% од 01. априла и 0,9% - од 01. октобра 2012. године. Овако утврђена маса зарада додатно је увећана по основу додатног увећања накнаде за исхрану запослених, током рада (200 динара по раднику) и по основу додатног увећања регреса за годишњи одмор (две трећине просечне нето зараде у Републици за октобар 2011. години, односно 25.444 динара на годишњем нивоу). У складу са закључком Владе Републике Србије ограничен је максимални

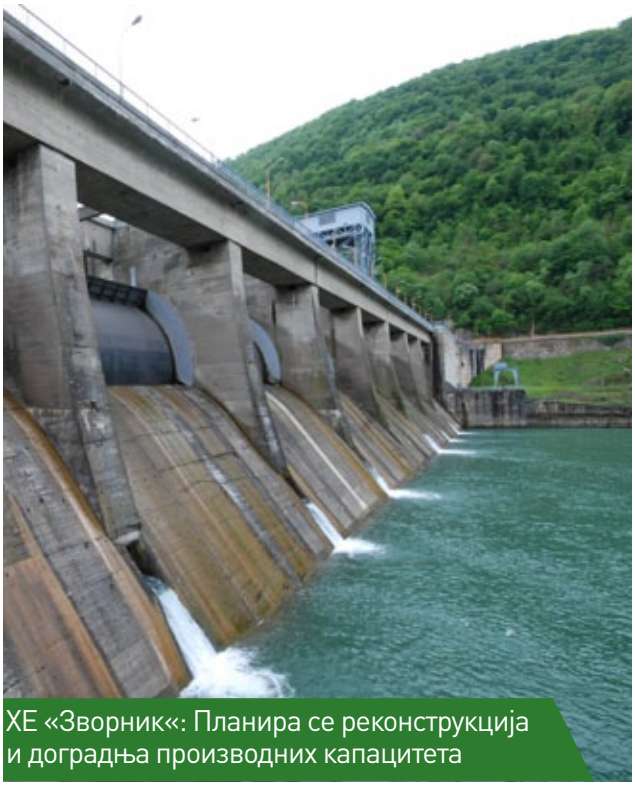

ХЕ «Зворник«: Планира се реконструкција и доградња производних капацитета

износ месечне нето зараде на 220.734 динара.

План производње електричне енергије је утврђен у складу са Билансом ЈП ЕПС за 2012. годину. Планирана је производња проточних хидроелектрана на нивоу од 2546 GWh и акумулационих хидроелектрана од 387 GWh. Планирана производња је увек у складу са потребама система.

Наравно, производња треба да има и своју цену, трансферне цене регулишу економске односе у међусобном промету електричне енергије између ПД и ЕПС-а. Основ за њихово утврђивање су: стандардизовани обим производње, планирани пословни расходи, цена за стандардизовани обим

ТРАНСФЕРНЕ ЦЕНЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ ЗА 2012. ГОДИНУ

	Стандардиз.дин по KWh	Потиснута	Прекостандардна
ХЕ«Бајина Башта »	0,798	0,712	0,086
РХЕ (нето)	1,214	1,130	0,084
ХЕ«Зворник«	2,214	2,134	0,080
ХЕ«Електроморава«	3,333	3,182	0,152
ХЕ«Потпећ«	1,606	1,506	0,100
Увац, Бистрица и Кокин Брод	2,203	2,108	0,095
ПД «Дринско-Лимске ХЕ«	1,356	1,268	0,088

производње, која садржи фиксне, и варијабилне трошкове, затим цена за прекостандардизовани обим производње, која садржи само варијабилне трошкове и билансирана производња мања од стандардизованог нивоа, те остварена мања производња у условима погонски спремних капацитета, односно потиснута производња, њена цена садржи само фиксне трошкове. Планирани трошкови текућег одржавања, у 2012. години, износе 179.500.000 динара, а ремонти ће коштати 376.750.000 динара Тачније, требали су толико коштати, али је у марту ова сума умањена за 10 посто.

План инвестиција ПД«Дринско-Лимске ХЕ« обухвата инвестиционе програме, чија је реализација у току и инвестиционе активности, које ће започети у 2012. години. Најзначајније инвестиције у 2012. години су свакако, ревитализација агрегата Х-3 и Х-4 у ХЕ «Бајина Башта« и Реконструкција са доградњом производних капацитета у ХЕ«Зворник«, за коју ће Уговор бити потписан у првој половини 2012. године. За инвестиционе активности у ПД«Дринско-Лимске ХЕ« у 2012.години, је планирано 3.910.860.400 динара, у првом приоритету.

Од укупно наведених средстава, ЕПС ће издвојити 2.035.341.000 динара, а остала средства ће бити обезбеђена из кредита.

У другом приоритету, из средстава ЕПС- а је планирано 71.000.000 динара.

За јавне набавке у 2012. години биће издвојено укупно 1.100.000.000 динара.

А, за заштиту животне средине планирано је да се утроши 90.500.000 динара.

Из Плана економско-финансисијских резултата издвојићемо само задње две ставке –планира се укупан приход и износу од 5.158.113.000 динара, а расход од 5.163.582000 динара, односно губитак у износу од 5.469.000 динара. Планирани минус у пословању јесте мали, али јесте минус.

Елем, План пословања ПД«Дринско-Лимске ХЕ« у 2012. години је у реалним оквирима, а да ли ће се и остварити – показаће време.

М.Ђокић

ХЕ „Увац"

Производња електричне енергије у прошлој и почетком ове године

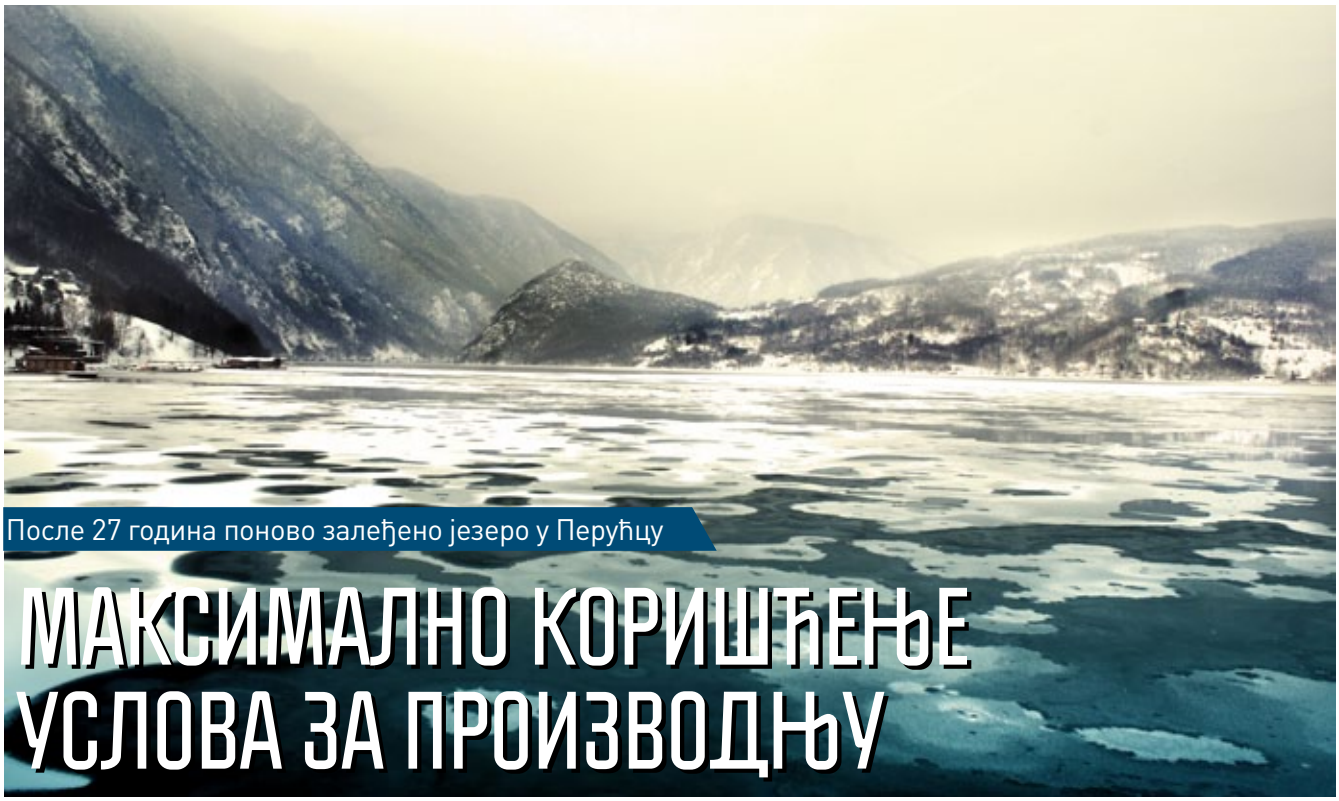

После 27 година поново залеђено језеро у Перућцу

МАКСИМАЛНО КОРИШЋЕЊЕ УСЛОВА ЗА ПРОИЗВОДЊУ

Радисав Матић

Прошла 2011. година је била карактеристична по изузетно лошој хидрологији, велика суша беше и није било реално очекивати да ће се план производње, предвиђен електроенергетским билансом, испунити.

Тачније, ни теоретски то није било могуће – истиче Радисав Матић, помоћник директора за производњу и одржавање. У свим хидроелектранама ПД«Дринско-Лимске ХЕ«, прошле године, укупно је произведено 2.756.000.000 киловат-сати електричне енергије, у односу на план предвиђен електроенергетским билансом од 2.891.000.000 kwx, остварење плана износи 95,33 посто. Међутим, поменутом остварењу плана су највише допринеле акумулационе хидроелектране. РХЕ«Бајина Башта« је произвела 591.270.422 киловат-сата, остваривши план са свих 217,38 посто, док су ХЕ«Бистрица«, «Кокин Брод« годишњи план производње пребациле за 20 посто.

Због велике суше, проточне електране су имале производњу испод плана. ХЕ«Бајина Башта« је остварила годишњи план са 76,8 посто, ХЕ«Зворник« са 80,96 посто, ХЕ«Потпећ » са 69,73 посто и »Електроморава« са 93 посто. План пумпања воде у језеро РХЕ на Тари остварен је са 197, 76 посто - каже Матић.

Суша је узела свој данак, то је виша сила, имали смо веома лошу хидрологију, прелива готово да није ни било. Тачније, имали смо само прелив у првих пет дана јануара прошле године, то су репови од великог поплавног таласа из претходне године и три дана у мају. Практично, није се уопште осетио недостатак једног генератора, који је у ревитализацији, воде је било таман за три расположива генератора – истиче Матић. На несрећу, лоша хидрологија нас је пратила и у прва два месеца ове године, при температурама до минус 20 степени, испражњене су све акумулације - чеона ХЕ«Пива«, РХЕ и све остале. Срећом, ЕПС је, у децембру 2011. године, купио знатне количине електричне енергије, тада смо језеро РХЕ напунили до 80% оптималног садржаја, ту воду смо користили за производњу до 15. фебруара.

У сливу Дрине је било јако пуно снега, била је то иста слика из периода јануар/фебруар 1985. године, потпуно све исто – падавине, доток, снег, температуре. Само отапање снега се одвијало по најбољем могућем сценарију, снег се постепено и полако топио и то због повећане температуре, а не због падавина и јужног ветра - каже Матић.

Због свега наведеног, проточне хидроелектране у дринском сливу су имале мању производњу од могуће у периоду од 15. фебруара до 19. марта, јер су дотоци били мањи од инсталисаних. Није било никакве потребе за претпражњењем језера, јер је прелив на брани ХЕ«Бајина Башта« почео 22. марта и то незнатан и ни једног дана од тада није био већи од 300 кубика у секунди.То практично значи да је отапање нега завршено до 20. априла, остало је само нешто мало снега у траговима на Жабљаку.

Максимално ангажовање у отежаним условима

Иако је протекла зима била веома јака, сурова чак, у ПД«Дринско-Лимске ХЕ« није било никаквих проблема са опремом, јер су сви агрегати били максимално спремни онда када је било најпотребније. Практично, у току зиме, није било испада - каже Матић.

После 27 година, сва наша језера су била залеђена, ти сурови зимски услови морали су оставити последице на дренажне системе, бране и приступне путеве, али смо спремно отклонили све недостатке, тако да није било никаквих застоја и производње електричне енергије што је наш превасходни задатак, а није било ни штете на објектима.

Комплетна ревитализација агрегата Х-3, у овако отежаним условима, одвијала се тачно према утврђеном динамичком плану и поменути екстремни услови неће угрозити крајњи рок завршетка радова.

Што се, пак ремоната тиче – ремонтна сезона у нашем привредном друштву траје током целе године. Досадашњи период је искоришћен за ремонт пратеће опреме – дренажних система, сопствене потрошње, опреме на спољним објектима, дизалица, кранова и помоћних инсталација. Самим тим што се одвија ревитализација у ХЕ, или припрема следећа, максимална погонска спремност помоћних система је веома битна како се не би угрозила динамика и зацртани рокови почетка, или завршетка радова на ревитализацији

Одређени проблеми на регулационим механизмима РХЕ, прошле године, правовремено су санирани тако да, у наредној сезони, не би требало да буде озбиљнијих проблема – каже Матић.

Карактеристика производње у ХЕ«Бајина Башта«, у овим хидролошким условима је до 23.априла, 25 дана раде сва три расположива агрегата практично без застоја и са максималним падом, јер држимо коту језера у Перућцу на 290 метара, већ више од месец дана, значи максимална кота и минимална доња вода обезбеђују максимални пад и услове за максималну производњу од 7,1 милион киловат-сати електричне енергије, једино се зауставља агрегат Х-4 због синхроног старта .

Оба ревитализована генератора Х-1и Х-2 раде без проблема, увећана снага за 13 MW се потврдила у пракси, јер постижу снагу од 105 MW – каже Матић.

Коначно и хидрологија се побољшала и уз добру погонску спремност, резултирала знатно бољим производним резултатима. Од почетка ове године, закључно са 23. априлом, у ПД«Дринско-Лимске ХЕ« произведено је 1.174.372.958 киловат-сати електричне енергије, остварење плана производње износи 130, 92 посто. Стварно, обећавајуће.

М. Ђокић

ТРЕЋА ФАЗА ПО ПЛАНУ

Ревитализација Х3 агрегата / Обилазак радова

Милисав Милосављевић

Ревитализација треће машине у ХЕ «Бајина Башта« започета је 7. новембра ове године, машина је заустављена, испражњена, предата је извођачу радова »Андрицу« и почела је демонтажа – каже Милисав Милосављевић, руководилац одељења за ревитализацију и шеф пројекта на градилишту. Ваља истаћи податак да је демонтажа прве машине трајала месец и по дана, друге машине – месец дана, комплетна демонтажа треће машине је завршена за само 23 дана – до прославе Дана предузећа. Очито, искуство стечено за време ревитализације прве две машине је пуно вредело радницима Гоше, Севера и осталих, који су учествовали на демонтажи машине, која је завршена у рекордном року и делове које шаљемо на рехабилитацију (вратило, турбински поклопац, спроводне лопатице, главчина ротора) смо отпремили пре утврђеног времена – истиче Милисав. Заиста, искуство стечено приликом демонтаже прве две машине је било драгоцено, направљени су специјални алати за вађење, који су неопходни за демонтажу делова машине, а које мајстори код реализације прве фазе ревитализације нису имали, нити су могли имати, била је то непознаница.

Када су поменути делови отпремљени, турбинска група је извршила испитивања, поправку и фарбање спирале, сифона и потпорних лопатица. Затим, извршена је монтажа расхладних система (то је ван турбинског шахта и могло се радити), система за припрему уља за регулацију турбине, као и обрада са мобилним стругом у шахту турбине – исправљање турбине, која је била накривљена као и прве две. Затим, извршено је сечење старих темељних плоча за статор, постављање нових темељних плоча, кућишта статора, па сложени лимови пакета статора и монтирани статорски намотаји – исприча у једном даху Милосављевић. Сви ови обимни и комплексни радови су завршени до краја априла.

Такође, постављени су каблови и ормани за побуду за генератор, улазни затварач и турбину.

Извршена је комплетна монтажа у разводном постројењу (прекидачи, растављачи, катодни одводници и остала опрема), а до краја маја ће бити допремљен и трансформатор. Трансформатор касни три месеца, као и прошле године код реализације друге фазе ревитализације, али неће угрозити рок завршетка ове фазе, јер у међувремену се раде други послови истиче Милисав. А, 12. априла је стигао турбински поклопац из Граца са поправке и обраде, извршена је монтажа поклопца и рајбовање рупа на турбинском прстену кроз поклопац, ради исправљања спроводних лопатица. Све наведено је завршено 18. априла.

Сада су се створили услови за вађење поклопца, на монтажном простору га спајамо са вратилом, на коме је намонтиран и осовински заптивач. У међувремену, треба урадити четвртке сифона, јер је и он репариран, убацујемо радно коло, које је стигло из Немачке почетком јануара и спроводне лопатице, а затим спуштамо турбински поклопац, заједно са вратилом и онда се стварају услови за монтажу остале опреме у турбинском простору. Тешко је све ове велике и

По лепшем времену стигао турбински поклопац за Х3 агрегат

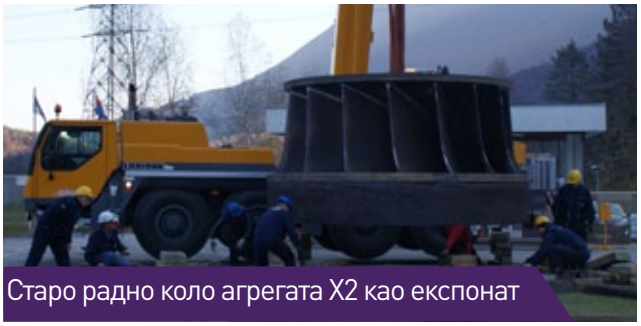
Старо радно коло агрегата Х2 као експонат

комплексне послове и побројати, а камоли урадити, не знам да ли сам их тачно и набројао, али Милисав је врсан оперативац са дугогодишњим искуством и зна да је све добро и успешно урађено.

Када су сви поменути монтажни радови завршени - биће намотан статор, онда га подешавају у центар у односу на вратило, зазоре и лабиринте радног кола и лежаја.

Затим се врши наливање темељних плоча са пагелом (специјални нескупљајући бетон). Доњи крст је направљен нов, монтиран је на монтажном простору у РХЕ, када буде време довући ћемо га вучним возом и монтирати. Горњи крст је стари, репариран је и чека уградњу. Главчина ротора, која је обрађивана у Италији, очекујемо да стигне око 26-ог априла, али ћемо уз увођење ноћне смене успети све да завршимо у планираном року – каже Милисав, а њему треба веровати. Судећи по тренутном степену готовости, сматрамо да ће крајњи рок за пуштање агрегата Х-3 у пробни рад 4. септембра бити испоштован, биће све завршено у предвиђеном року – каже самоуверено Милисав, а не без разлога. Иначе, пробни рад ће трајати од 4. септембра до 8. октобра ове године.

На крају, пошто смо побројали те силне велике послове овог мегапројекта ревитализације у ХЕ «Бајина Башта« – ред је да наведемо и људе који тај посао обављају. Радове изводи »Андриц«, његови подизвођачи су »Север«, «Гоша« и Пупин, сав надзор воде стручњаци из ХЕ«Бајина Башта«, на градилишту је свакодневно 50 људи. Одељење за ревитализацију, којим руководи Милисав, броји око 20 људи, њихов учинак, као и возила, које је купила ХЕ«Бајина Башта« су поприлично смањила укупно уговорену цену радова на ревитализацији.

М. Ђокић

Припреме за истовар новог радног кола за Х3

Радови на ротору Х3 агрегата

Радови на статору Х3 агрегата

Сложено и сложно-вађење ротора Х3 агрегата

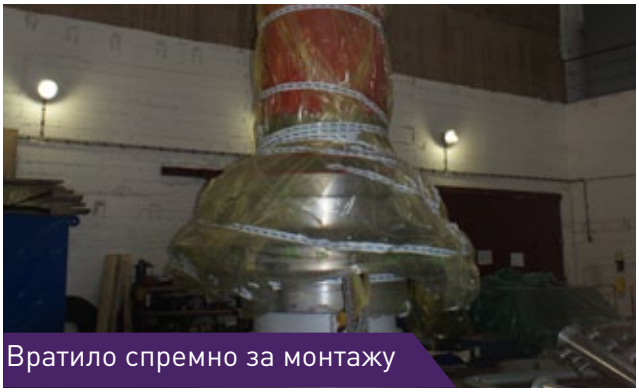
Вратило спремно за монтажу

ХЕ »Електроморава - Чачак« прославила 58 година рада

ОДРАДИЛИ ДВА РАДНА ВЕКА

Љубинко Филиповић

Четвртог марта ове године, навршило се 58 година рада ХЕ «Електроморава – Чачак«. Дакле, без мало два радна века – па су вредни Чачани овај велики и значајан датум прославили са својим гостима из привредног друштва и пословним партнерима. Наравно, прослава је била скромна, иако резултати рада нису никако скромни. Напротив. Радиле су ове две електране на Морави дуго, врло дуго и поуздано, а 17. децембра 2010. године пуштен је у трајан рад последњи ревитализовани агрегат А-1 у ХЕ «Међувршје« чиме је завршена комплетна ревитализација у ХЕ «Електроморава«. Тако је ова најстарија електрана у ПД«Дринско-Лимске ХЕ« уједно и најновија! Радује чињеница да нова уграђена опрема у обе електране добро и поуздано ради и да су постигнуте гаранцијске карактеристике, а снага ХЕ«Електроморава« је увећана за 4 мегавата, укупно.

Нема сумње, славиће »Електроморава« и стоти рођендан, а на поменутој прослави имали су се чега и сећати и чиме похвалити.

Што се, пак, тиче времена садашњег – ради се добро, вазда се тежи да се рад унапреди, а производи колико дозвољавају техничке могућности, потребе електроенергетског система и хидрологија. Прошле године, производња у »Електроморави« је била нешто испод планиране, план је испуњен са 94%, али искључиви кривац је изузетно лоша хидрологија-истиче Љубинко Филиповић, директор. Од почетка ове године , производња је знатно боља, прекопланска за ово доба године.

Прошлогодишња сурова зима је потпуно заледила оба језера, дужина леда у Међувршју износила је 9 километара, а у Овчар Бањи – 6,5 километара. Дебљина леда је била преко 20 сантиметара. Срећом, лед се истопио пре доласка великих вода – тако да је све добро прошло – каже директор Филиповић. Неке велике воде није ни било, али је цео март и већи део априла на бранама присутан прелив.

Но, и поред изузетно ниских температура, које су забележене прошле зиме, нисмо имали никаквих проблема са хидромеханичком опремом на бранама, нити застоја у раду агрегата - што значи да су ревитализација, прошлогодишњи ремонти, као и припрема опреме за рад у зимским условима изузетно добро одрађени – каже Филиповић. Поред тога, треба поменути да је у септембру, прошле године, урађен ремонт фине решетке на улазној грађевини на брани у Овчар Бањи, као и веома значајни грађевински радови на санацији оштећених бетона. За обављање ових радова било је неопходно спустити коту језера до прага улазне грађевине, односно практично испразнити језеро. По овом питању претходно су обавештени сви надлежни органи. Пражњење, односно пуњење језера је рађено постепено, према унапред припремљеној процедури, тако да није било никакве штете у приобаљу, на води и у води, нити икаквих захтева за надокнаду.

Значајно је напоменути, још једном, да нови, односно ревитализовани агрегати, као и сва остала опрема, раде изузетно добро и поуздано и да су очигледни резултати на повећању снаге, а тиме и производње - истиче директор Филиповић.

У првој половини априла, објављена је конкурсна документација за додатни агрегат у ХЕ «Међувршје«. Интересовање потенцијалних понуђача је велико, обзиром на чињеницу да је поприличан број заинтересованих већ откупио документацију. Намена овог агрегата је да, у периоду малих дотока, ради на протоку обавезног биолошког минимума, који смо до сада преливали. Поред додатне производње, овај агрегат ће смањити трошкове сопствене потрошње, а обезбедиће сигурније напајање електране.

М.Ђокић.

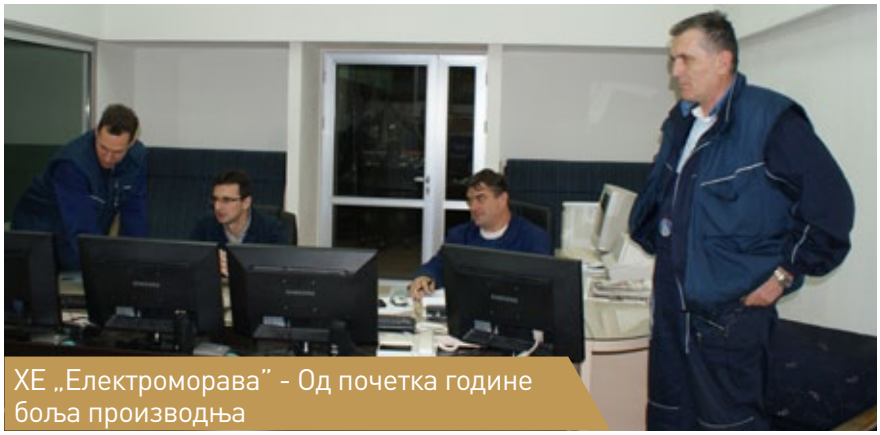
ХЕ „Електроморава" - Од почетка године боља производња

"ЕЛЕКТРОИЗГРАДЊА" КОНАЧНО, ПРОДАТА

Већински власник успешне бајино-баштанске фирме постала »ЈАВНА РАСВЕТЉАВА« из Љубљане

После три неуспешне и штетне приватизације, «Електроизградња – Бајина Башта је, коначно, продата. Већински власник 70,43 % пакета акција, које је имала Влада Републике Србије, за суму од 730.000 евра, постала је »Јавна расветљава » из Љубљане. Уговор о купопродаји потписали су Владислав Цветковић - у име Агенције за приватизацију, а у име »Јавне расветљаве« д.д. – извршни директор Станко Фурлан, уз присуство Франца Бута, амбасадора Републике Словеније, директора »Електроизградње ад. Бајина Башта – Зорана Гвозденовића, и представника медија.

Прва понуда ове успешне словеначке фирме је изазвала негодовање Синдиката запослених у »Електроизградњи« због мале суме у инвестициона улагања и неприхватљивог социјаног програма, потом је знатно побољшана, и приватизација је успешно окончана на обострано задовољство. Да је то тачно говори податак да су свих седам чланова тендерске комисије, укључујући и два представника из Бајине Баште били једногласни у одлуци о приватизацији.

»Јавна расветљава« д.д. из Љубљане, поред уплате 730.000 евра за власништво 70,43% пакета акција, обавезала се да ће, у наредних три гоине, кроз докапитализацију инвестирати у »Електроизградњу« додатних 600.000 евра. Такође, прихватила је основне, и додатне обавезе из социјалног програма. Трајање додатног социјалног програма је продужено на четири године од дана преузимања предузећа из Бајине Баште и у том периоду неће моћи да буде отпуштања вишка радника, одступања од договора може бити само уз сагласност репрезентативног синдиката и уз стимулативну отпремнину, знатно већом од законског минимума. Тачније, у случају технолошког вишка, износ отпремнине је 350 евра у првој години, 300 евра у другој, 250 у трећој и 250 евра у четвртој години трајања социјалног програма. Уговором је дефинисано да, у наредних пет година не сме да се мења програм и обим производње и да нови власник мора да исплаћује зараде на затеченом нивоу, уз увођење додатних бенефиција – као што су систем награђивања и едукације.

Поред договореног система награђивања, купац се обавезао да годишње издвоји 10.000 евра за обуку запослених. Такође, предвиђена је исплата новогодишњег додатка у висини од 10% просечне нето зараде запослених.

Купац је, такође, преузео обавезу да, у периоду од 24 месца од наступања дана испуњења објави безусловну понуду за преузимање акција друштва у власништву малих акционара, по цени акције, која је једнака постигнутој цени у овој купопродајној трансакцији, односно 2, 5 евра по акцији.

По завршетку овог успешног посла, Станко Фурлан, извршни директор словен ачке фирме »Јавна расветљава« из Љубљане је рекао да су, приликом ове куповине, имали високе циљеве, и поштене намере, а да је реч о доброј фирми говоре и подаци из »личне карте« фирме.

»Јавна расветљава« је успешна словеначка фирма са традицијом од преко 100 година градње и одржавања јавне расвете. Предузеће је проширило делатност на уређаје за светлосну и несветлосну саобраћајну сигнализацију. Послује на читавој територији Словеније, а има представништво у Братислави и Београду. Предузећа »Јавне расветљаве« запошљавају 130 радника, у последњој години су имали бруто приход од 12 милиона евра, и око милион и по евра нето остварене добити.

М.Ђокић

РЕВИТАЛИЗАЦИЈА И МОДЕРНИЗАЦИЈА ХЕ „ЗВОРНИК“

Континуирано уклањање отпада из језера у Малом Зворнику

У ПОГОНУ ЈОШ ТРИ ДО ЧЕТИРИ ДЕЦЕНИЈЕ

Пројекат ревитализације и модернизације започеће у још једној електрани из састава Привредног друштва „Дринско-Лимске“ ХЕ и то у ХЕ „Зворник“, која је ушла у 57. годину непрекидног рада.

Ревитализацији овог хидроенергетског објекта на Дрини, предходиле су бројне активности на припреми техничке документације. Израдом студије оправданости и идејног пројекта сагледане су могућности за повећање производње и обезбеђење поузданог рада електране за наредних 30 до 40 година. Пре две године уговорена је израда тендерске документације за електромашинску и другу опрему, а затим је потписан уговор о обезбеђењу средстава за финансирање пројекта ревитализације, вредан 70 милиона евра.

У ХЕ „Зворник“, у току јуна 2011. године, формирано је Одељење за ревитализацију и модернизацију електране, са задатком да сарађује са пројектантским фирмама, дефинише потребне радове за ревитализацију, учествује у изради тендерске документације и раду стручних савета и комисија за оцену појединих фаза пројектне документације.

Након израде Тендерске докуметације за електромашинску опрему, за шта је био задужен А.Д. „Енергопројект-Хидроинжењеринг“, она је уручена консултанту – „Лахмајер Интернешнал“ на преглед и усаглашавање.

До сада су усаглашене све примедбе између консултанта, пројектанта „Енергопројекта“ и наручиоца које су уочене у овој верзији. Финална, односно четврта верзија, тендерске документације, упућена је 7. марта 2012. године KFW банци за добијање одобрења, након чега ће бити расписан јавни позив за радове на ревитализацији и модернизацији ХЕ „Зворник“.

- Средином априла KFW банка вратила је документацију на дораду, али очекујем да ће након сагласности на тендерску документацију, ускоро бити расписан јавни позив, каже Иван Миловић, заменик директора ПД „Дринско-Лимске“ ХЕ. То значи да би извођач радова за ревитализацију и модернизацију ХЕ „Зворник“ могао бити изабран у последњем тромесечју 2012. године.

Од Миловића сазнајемо да је, поред урађене тендерске документације за главну електро-машинску опрему, у току израда идејних пројеката и конкурсне документације за замену опреме система за дренажу и пражњење, ревитализацију хидромеханичке опреме и кранова-чистилица, реконструкцију инсталација за грејање, хлађење и вентилацију и израду пројекта носача опреме и портала десне обале Дрине. Ови радови биће финансирани из средстава ЕПС-а.

Осим тога, за реконструкцију система сопствене потрошње урађен је идејни пројекат, за који је „Енергопројект“ наставио дораду до формирања коначне верзије.

У току су активности на изради и осталих недостајућих пројеката, као што су провера носивости постојећих ДВ стубова на десној и левој обали Дрине, израда пројекта монтажно-демонтажних радова прикључних веза, израда пројекта противпожарне заштите блок-трансформатора, прорачун капацитета постојећих уземљења и могућност прикључења опреме на анексу десне обале и платоу леве обале, израда пројекта организације градње којим би се дефинисао потребан складишни простор и магацини, канцеларијски простор, те активности на изради пројектне документације за уградњу мостних дизалица 15+5т у машинским салама десне и леве обале.

Како истиче Миловић, који је и председник Комисије за израду тендерске документације за израду анекса и платоа уз машинску зграду ХЕ „Зворник“, у току је израда Главног архитектонско-грађевинског пројекта за поменуте објекте, као и израда пројекта грађевинских радова у простору радног кола.

Урађени су пројекти грејања и вентилације и пројекат електричних инсталација анекса машинске зграде на десној обали, док се грађевински пројекат радова на проширењу радног кола приводи крају, наглашава Миловић.

Тендерска документација за извођење радова на изради анекса и платоа је у току, а ради је Комисија формирана од стручњака из ПД „Дринско-Лимске“ ХЕ. Њен завршетак

се очекује до краја маја ове године, а завршетак радова на изради платоа и анекса до краја 2012. године.

У ХЕ „Зворник“ у прошлог години већ је урађен значајан посао који је предуслов за почетак рехабилитације. Завршени су радови на прокопавању корита Дрине, низводно од бране, који утичу на повећање пада, а и снаге, јер је то предуслов из Студије оправданости и Идејног пројекта за рехабилитацију ХЕ „Зворник“. Кота доње воде снижена је за око 40 цм при минималним протицајима од 50 метара кубних у секунди у односу на период пре прокопавања. Из корита је извађено око 140.000м3 разног материјала, а посао је вредан око 800.000 евра.

На крају, поменимо инвестициона улагања која су такође завршена, као што су замена високо напонске опреме у ДВ пољу 110кV и у генераторском пољу 110kV, агрегата А4, урађени су бунари на изворишту „Шипад“ у Малом Зворнику, што је био услов ЈКП „Дрина“ из Малог Зворника за извођење прокопавања речног корита, а уговорена је израда додатног бунара са пратећом опремом за водоснабдевање Малог Зворника.

ВЕЋА СНАГА

Планирано је да се снага агрегата у ХЕ „Зворник“, који поуздано раде већ пуних 56 година, после ревитализације и модернизације повећа са 96 на 120,4 мегавата, односно за око 25%, а годишња производња електричне енергије са 477 милиона на 551 милион киловат-сати, односно за 15%. Модернизацијом ХЕ „Зворник“ предвиђена је замена виталних делова каплан турбине са повећањем пречника радног кола, уз повећање ефикасности, протока и снаге, као и радови на дренажним и расхладним системима. Замениће се сва четири генератора, блок трансформатори, разводно постројење, а значајно ће се унапредити и команда електране са новим системом за управљање. Планирано је да радови на првом агрегату почну 2013. године.

Ј. Петковић

У ХЕ „ЗВОРНИК“ ОТВОРЕНА РИБЉА СТАЗА

У ПРИЛОГ ЈАЧАЊУ РИБЉЕГ ФОНДА

На хидроелектрани „Зворник“, 24. априла, отворена је рибља стаза, дуга 160 метара, која омогућава несметан пролазак риба из доњег тока Дрине, узводно, кроз Зворничко језеро, до бране ХЕ „Бајина Башта“, где ће се мрестити.

Ова јединствена рибља стаза, једина на простору бивше Југославије, редовно се отвара од 2003. године. Унапређењу стања рибљег фонда на Дрини, на овај начин доприноси и хидроелектрана у Малом Зворнику отварањем “рибље стазе”, што је истовремено и потврда да се могу ускладити интереси произвођача струје и риболоваца.

-Рад стазе је веома значајан, Дрина представља јединствен екосистем, а не само рибарско подручје, па у њену заштиту и унапређење рибљег фонда треба сви да се укључе, истакао је на отварању Мијодраг Читаковић, директор ПД “Дринско-Лимске” ХЕ и додао да ХЕ “Зворник” и ПД “Дринско-Лимске” ХЕ имају велику одговорност према екологији И рибљем фонду у Дрини и језерима. Спремни смо да сарадјујемо са удружењима риболоваца у циљу заштите и обогаћивања рибљег фонда у водном сливу Дрине.

Како је рекао Драган Костадиновић, председник организације спортских риболоваца из Малог Зворника, рибља стаза ће бити отворена током 30 до 50 дана, односно онолико колико траје нагон рибе за мрестом. Кроз рибљу стазу пролази од 25 до 78 тона рибе, колико је забележено једне године. Рибља стаза се заустављa у три наврата у току свог рада, тако да рибочувари успевају прате популацију, врста и мигрирање риба које, из доњег тока реке, испод хидроелектране, прелазе узводно и иду пут мреста. Стаза до пре десет година није радила, међутим, током последње деценије имамо изузетну сарадњу са руководством ХЕ „Бајина Башта“ и ХЕ „Зворник“, наглашава Костадиновић. ХЕ Бајина Башта сваке године помаже порибљавање како би се ублажиле последице осцилације нивоа воде и свеле на минимум нарочито у време мреста. Одличну сарадњу имамо са актуелним директором ХЕ „Зворник“ Милорадом Драгићем, који нам излази у сусрет, па чак у неким случајевима задржи одговарајући ниво воде, уз сарадњу са диспечерском службом ЕПС-а, а у циљу очувања и заштите рибљег фонда у Дрини.

Из организације спортских риболоваца из Малог Зворника саопштили су да ће током маја Дрина бити порибљена одређеном количином рибе.

Ј. Петковић

Јединствена рибља стаза у Малом Зворнику

ЕПС и шпанске компаније потписали Протокол о сарадњи

ПОКРЕЋУ СЕ УЛАГАЊА У ОБНОВЉИВЕ ИЗВОРЕ

Доказ да је ЕПС покренуо снажан инвестициони циклус потврђен је 21. марта потписивањем протокола о сарадњи са шпанским компанијама о улагањима у обновљиве изворе енергије. У свечаној атмосфери у Академији наука и уметности, уз присуство домаћина и председника САНУ Николе Хајдина, Душана Петровића, министра за пољопривреду, трговину, шумарство и водопривреду, Петра Шкундрића, саветника премијера у Влади Србије, Љубомира Маћића,директора Савета Агенције за енергетику, протоколе су потписали Драгомир Марковић, генерални директор ЕПС-а,и представници шпанских компанија.

Оцењујући улагања у енергетски сектор као један од стубова привредног развоја, Никола Хајдин је истакао и задовољство приступом стратешког планирања.

Душан Петровић је рекао да су обновљиви извори енергије велика шанса Србије и да могу значајно допринети повољнијем спољнотрговинском билансу, и помоћи да се запосли већи број људи,нарочито у шумарству и водопривреди. Министар је истакао да бројке најбоље говоре те да је процена потенцијала биомасе еквивалентна количини од 2,7 милиона тона нафте. Петар Шкундрић је подсетио да је у Србији издато 12 енергетских дозвола за ветрогенераторе, 150 за мале хидроелектране, и неколико дозвола за узградњу енергана.

РЕКЛИ СУ...

СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА НА ПЕШТЕРУ

Већ ове године, у Србији би могли да почну радови на соларном парку за који је потребно око 3.000 хектара, и у чију изградњу ће луксембуршка компанија »Секјурити еквити партнер« уложити око две милијарде евра – рекао је Бојан Ђурић, државни секретар у Министарству заштите животне средине. Како је за то земљиште тешко обезбедити јединствен простор, истиче Ђурић, највероватније је да ће инвестиција бити реализована на 10 до 20 локација. Све ће бити реализовано на Пештеру и у околини Сјенице – где је број сунчаних дана за 70 одсто већи него у Немачкој.

М.Ђокић

Потписан Меморандум о разумевању ЈП ЕПС са канадско-кинеским конзорцијумом

ПОДРШКА ПРОЈЕКТУ РХЕ "БИСТРИЦА"

ХЕ „Бистрица"

ЈП ЕПС и конзорцијум, који чине канадска корпорација »Лавалин« и кинеска компанија »Чајна нуклеар пауер инжењеринг« потписали су 27. марта Меморандум о разумевању за развој пројекта РХЕ«Бистрица«. Меморандум су потписали Драгомир Марковић, генерални директор ЕПС-а, Жан Франсоа Бакл, потпредседник у Дирекцији за хидроелектране и електроенергетски систем канадског »Лавалина» и Жан Кибо, заменик генералног директора и финансиски директор кинеске компаније »Чајна нуклеар пауер инжењеринг«. Овај документ подра-зумева сарадњу на припреми предлога за израду свеобухватне студије оправданости и студије ути-цаја на животну средину, која испуњава захтеве и стандарде међународних финансиских институција за финансирање пројекта РХЕ «Бистрица«.

РХЕ «Бистрица« снаге 680 мегавата, биће значајна подршка стабилности електро- енергетског система Србије и развоју ветро-паркова. Таква постројења су »златне« резерве сваког електроенергетског система, јер обезбеђују енергију када је најпотребнија, у време највеће потрошње, али и када је најскупља – истакао је Марковић.

Роман Вашчук, амбасадор Канаде у Србији, рекао је да је тај пројекат добар за јачање сарадње између три државе, док је Петар Шкундрић, саветник председника Владе Србије за енергетику, објаснио да ће са изградњом РХЕ«Бистрица«, уз постојећу РХЕ«Бајина Башта«, Србија имати систем две повезане РХЕ нај-већег капацитета у региону. Цу Лијанг Ћи, саветник за економију у амбасади Кине у Београду казао је да би за реализацију овог пројекта могли да се обезбеде повољни кинески кредити.

А, најкраће речено, овај мега пројекат биће реализован канадском технологијом, кинеским финансијама и српском стручном радном снагом.

М.Ђокић

Ко то горе мути синдикалне воде?

СПОРНА НОВА КООРДИНАЦИЈА

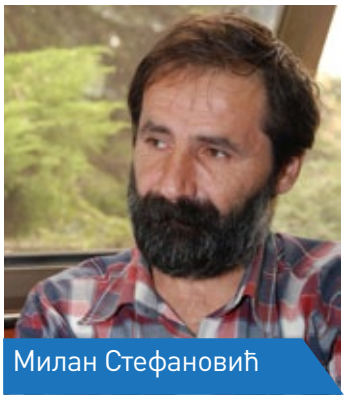
Милан Стефановић

Имали смо дугу и тешку зиму, али уз појачане напоре свих радника у нашем привредном друштву, успели смо да се изборимо са огромном количином снега, морам да кажем и уз пуно среће што није било наглог отопљавања – истиче Милан Стефановић, председник синдиката ПД«Дринско-Лимске ХЕ«. Оно, борба са снегом и суровом зимом, није посао синдиката, али накнада за изузетне напоре радника у отежаним условима рада, свакако, јесте.

Добили смо новчана средства за отежане услове рада и добит из ранијих година – каже Стефановић, са нескривеним задовољством.

Поделили смо новогодишње пакетиће за децу наших радника, а 8. март- Дан жена наше раднице су прославиле у хотелу Палисад на Златибору.

У програму рада синдиката нашег привредног друштва планирали смо екскурзију у Будву, заједнички излет за све раднике ПД ,спортске игре хидраша, заједничке игре свих радника у Синдикату ЕПС-а и низ других активности – каже Стефановић.

Оно што бих желео посебно да нагласим је иницијатива произвођача електричне енергије да се оснује Координација синдиката произвођача. Имали смо низ састанака око овог предлога, састанке Извршних одбора нашег ПД, састанке Координације синдиката нашег ПД, састанке Координације за производњу хидроелектричне енергије, те састанке са свим произвођачима електричне енергије. С обзиром да је у ТЕНТ-у био протест сменских радника, затим власт увелико ради на разбијању дистрибуција на оператере дистрибутивног система и јавне снабдеваче, по нашем мишљењу, врше се припреме за приватизацију ЕПС-а – каже Стефановић и гласно се пита – ко то горе мути синдикалне воде? Досадашња организација синдиката ЕПС-а, са координацијама хидраша, термаша, угљара и дистрибутера се показала као добра, оптимална и функционална и то не би требало мењати.

Синдикат ПД«Дринско-Лимске ХЕ« није донео одлуку да уђе у оснивање још једне Координације у оквиру Синдиката ЕПС-а, јер сматрају да нису времена за поделе и да су ово кључни моменти када треба све учинити да се сачува јединство у оквиру Синдиката.

Ваља напоменути да, од свих произвођача електричне енергије, само наш синдикат није ушао у ту нову Координацију, ми смо донели одлуку да сачекамо и проценимо да ли је оснивање нове Координације сврсисходно или не.

Синдикат ПД«Дринско-Лимске ХЕ« чврсто стоји на становишту да што мање политике у Синдикату – то јачи и чвршћи синдикат, закључује, на крају, Стефановић.

М.Ђокић

Обележен међународни Дан Жена

Репортажа о Божидару Мандићу, бившем пословођи електрорадионице

ЗАСЛУЖИО БОЛЕ ИСПРАЋАЈ ЗА ПАМЋЕЊЕ

Боле Мандић-све било је музика

Чудом су се чудили Бајинобаштани, који су, у петак 27. априла, пролазили поред ресторана »Тара« у Бајиној Башти. У ресторану се сјатио силан свет, мислили су да је свадба и гласно се питали – откуд свадба у петак, то никада није било, увек се такво славље организовало у суботу или недељу?! Не, није била свадба, а није био ни испраћај војника, тога више нема, јер ни служења војног рока нема, али био је испраћај и те какав. Испраћали пријатељи и колеге из ХЕ«Бајина Башта« Божидара Мандића, бившег пословођу електрорадионице у заслужену пензију. Неки кажу да је на испраћају било 120, а можда и 150 душа, свеједно која је цифра тачна, али је тачно да је то био испраћај за памћење, заслужио је то Боле својим радом и односом према људима. Човек за поштовање и причу. И новинску, свакако.

Ево приче. Рођен је 08. јануара 1947. године у Бајиној Башти. Како је рођен на други дан Божића дадоше му име Божидар, такав је тада обичај био, а самим рођењем од божјих дарова је добио доброту и поштење. То се у школи не учи, од Бога је дато.

Осмогодишњу школу је завршио у Бајиној Башти, а потом и Електропривредну школу »Раде Кончар« у Београду 1965. године. Служио је војни рок у морнарици пуне две године, био је гњурац, више је био у води него на копну. Омрзнуо је воду за сва времена, када оде на море – само се сунча у воду не улази ни за живу главу!

Прву кору хлеба је зарадио у београдском предузећу »Ротор«, али као сваки рођени Бајинобаштанин није могао без завичаја, вратио се у Бајину Башту 1970. године и запослио у »Слободи«. Ту је остао шест година и 1976. долази у ХЕ«Бајина Башта«. У почетку му није било лако. Једно је производити струју, а друго је правити решое и шпорете, који ту струју троше. А, ти стари мајстори, које је затекао у ХЕ, нису били баш вољни да преносе знање млађима. Морао се сам сналазити и снашао се Боле, без обзира што он није био електроинсталатер, ни погонски електричар – већ виклер. Уме Боле са алатом и са људима. Радио је у електрорадионици, а потом и на команди ХЕ и централној команди. Били су задовољни његовим радом и односом према људима. Сви су га заволели, јер је врло комуникативан, срдачан и увек спреман да помогне. Вазда спреман за шалу на туђи, али и на свој рачун. Онда, деведесет и неке, оде у пензију Новак Маловић, пословођа, остаде то радно место упражњено дуже него што треба. Нећкао се Милош Тришић, нећкао се Милош Петричевић, прекипело Читаку, који је тада обављао дужност техничког директора и одлучивао о свему из области технике, ушао је једно јутро у радионицу и рекао – Боле, од сутра си пословођа електрорадионице. Било је то 1995. године, Читак рекао и изашао, није Боле имао времена ни да се огласи. А, не би ни вредело, са Читаком има разговора и договора, али нема поговора! Крај приче и почетак Болетовог шефовања. Додуше, није то ни личило на класична шефовања. Никада није повисио тон, све је он то некако обављао на другарски, присан начин, а опет слушали су га без поговора. Био сам присутан више пута на јутарњој кафи, после које је распоређивао раднике у сезони ремоната - када нагрну радници »Електроизградње« и других локалних фирми – за тили час узимају алат и свако на свој посао, једино што сам га упитао је како им попамти имена ?

Да се разумемо, није лако радити са људима, али Боле је то радио на опште задовољство претпостављених и потчињених, право је чудо како је успевао, то само он зна.

А, потписник овог текста зна да не постоји ни један радник у ХЕ «Бајина Башта«, који, у некој прилици и контексту неког разговора, није изговорио те чаробне речи, тако потребне, а ретке – Боле је добар човек. Јесте, стварно и није онда чудно што је више од пола запослених дошло да га испрати у заслужену пензију. Боле је то заслужио и задужио. Отуд и ови редови.

М.Ђокић

Боле и „доктор" Мијан, бивши и садашњи пословођа

Смене „заробљене" у електрани

ЛЕДЕНИ ТАЛАС

Свакодневно уклањање снега и леда

Нова Варош окована снегом

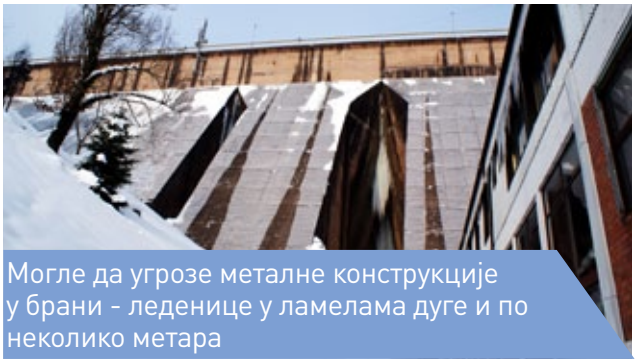

Могле да угрозе металне конструкције у брани - леденице у ламелама дуге и по неколико метара

Хладни талас и обилне снежне падавине током јануара и фебруара, донели су много проблема нашем, а посебном златарском крају и „Лимским" хидроелектранама, где је било најтеже. Екстремно ниске температуре и обилан снег, незабележени у последње две деценије, знатно су отежали услове рада и утицали на погоршање и онако слабе хидрологије у том периоду. Залеђене су биле шире површине Увачког, Потпећког и Перућачкој језера у непосредној близини бране.

Сметови који су били високи више од два метра у нововарошком крају, онемогућавали су крајем јануара у ХЕ „Увац" уобичајени сменски рад, па су у више наврата радници били просто заробљени у електрани. Осим тога, поједине деонице пута, у дужини већој од километар и по, запослени су прелазили пешице. Путеви су били тешко, или готово сасвим непроходни, а на послу се остајало и више од 24 сата. У овој електрани су се у једном моменту две смене радника са радницима зимске службе и практично су били одсечени од света неколико сати, јер се у међувремену покварило ангажовано возило – утоварна лопата која је требала да рашчисти пут.

Завејан је био и пут од магистрале до ХЕ „Кокин Брод". У тој електрани смена је такође била „заробљена" више од 12 сати. За овакве непогоде и ванредне ситуације, ПД „Дринско-Лимске" на време је обезбедило потребна средства и добра која су била неопходна да радници безбедно сачекају замену на радном месту. Рад је, због тога, у наредних месец дана организован по другачијем сменском распореду који је прилагођен временским условима.

У првим данима невремена и „сибирске зиме", у више наврата са мреже су испадали далеководи 35кВ за сопствену потрошњу у Бистрици и Кокином Броду, али врло брзо су поправљени, а производња се упркос томе одвијала по плану.

Радници хидроелектрана у саставу нашег ПД данонoћно су радили на ублажавању елементарне непогоде. У таквим условима било је неопходно применити све безбедносне мере и заштити раднике како не би дошло до нежељених ефаката, као што су промрзлине и физичке повреде, али и спречити оштећења на опреми и оруђу којим се интервенише у ванредној ситуацији.

Сви запослени у ПД „Дринско-Лимске" ХЕ дали су максималан допринос за превазилажење такве ситуације, данонoћним радом на отклањању последица великих падавина. Опрема и агрегати радили су добро и није било кварова који би могли изазвати застоје на главној опреми и у производњи, а спорадични кварови решавани су у ходу и непрекидно.

Велики напори уложени су у одмрзавање цевовода у ХЕ „Бајина Башта", како би цео дренажни систем радио нормално. Лед се отклањао механички, употребом бренера и калорифера. Поред тога, свакодневно се радило на уклањању великих количина снега и леда и ублажавању њихови штетних дејстава у свим огранцима ПД.

Ј.Петковић

Лед и снег - поглед са бране ХЕ „Бајина Башта"

ПРЕВЕНТИВА ЧУВА ЗДРАВЉЕ

Обука о безбедности на раду

У ПД«Дринско-Лимске ХЕ« одувек се водила посебна, континуирана брига о здрављу радника. У складу са Законом о безбедности и здрављу на раду (Сл.РС, број 101/5) и имплементираним ИМС, према последњим извештајима са периодичних и систематских лекарских прегледа свих запослених, у ПД«Дринско-Лимске ХЕ« здравствено стање запослених је следеће: извршени су периодични лекарски прегледи запослених, распоређених на радна места са повишеним ризиком, укупно њих 168, од којих три нису била способна за рад, и то по један из ХЕ«Бајина Башта«, ХЕ«Зворник« и »Лимских ХЕ«. По извршеним додатним анализама, и прегледима, укупан број радника, који су неспособни за рад на радном месту са повишеним ризиком је сведен на два радника. А, ограничено способних има 37 радника, и то по огранцима : ХЕ«Бајина Башта« - 16, «Лимске ХЕ« - 9, ХЕ«Зворник – 11 и ХЕ«Електроморава – 1 радник.

Сходно Закону о безбедности и здрављу на раду – радници, који, према извештају надлежне медицине рада, нису способни за рад или немају извештај о периодичном прегледу, не могу се распоређивати на радна места са повишеним ризиком. Извештаји са лекарских прегледа, са препорукама надлежних лекара и службе за заштиту и безбедност прослеђени су непосредним руководиоцима. За раднике, којима је у Извештају наведена ограничена способност руководиоци служби су дужни уважавати и поступати по препорукама из извештаја са лекарских прегледа – истиче Ненад Пурић, који је задужен за заштиту на раду и здравље радника у овом привредном друштву.

Обзиром на одредбе Колективног уговора, и Акта о процени ризика, у ПД«Дринско-Лимске ХЕ« извршени су систематски прегледи и осталих запослених, који не раде на радним местима са повишеним ризиком, њих укупно 370, од којих пет радника нису били способни за рад, свих пет су из »Лимских ХЕ«. Ограничено способних радника, са потребним додатним прегледима и испитивањима има 56 запослених у ПД и то по огранцима: ХЕ«Бајина Башта« - 23, «Лимске ХЕ« - 12, ХЕ«Зворник« - 19 и «Електроморава« – 2 радника.

Поред поменутих прегледа, а на основу члана 6 основних одредби, чл. 32, који регулише примену превентивних мера вршења претходних периодичних и циљаних прегледа у наставку пројекта »Програм превенције малигних и других обољења« - извршено је 65 основних, специфичних прегледа жена из ПД «Дринско-Лимских ХЕ« - каже Пурић.

У складу са Колективним уговором, у привредном друштву су организовани и превентивни третмани рекреације и рехабилитације за запослене, а према утврђеном програму, усаглашеном између пословодства и синдиката и то: третмани рехабилитације у бањама за око 70 запослених и рекреација на мору за око 100 радника.

Нема сумње, превентива чува здравље, а у ПД »Дринско-Лимске ХЕ« се води континуирана брига о здрављу запослених.

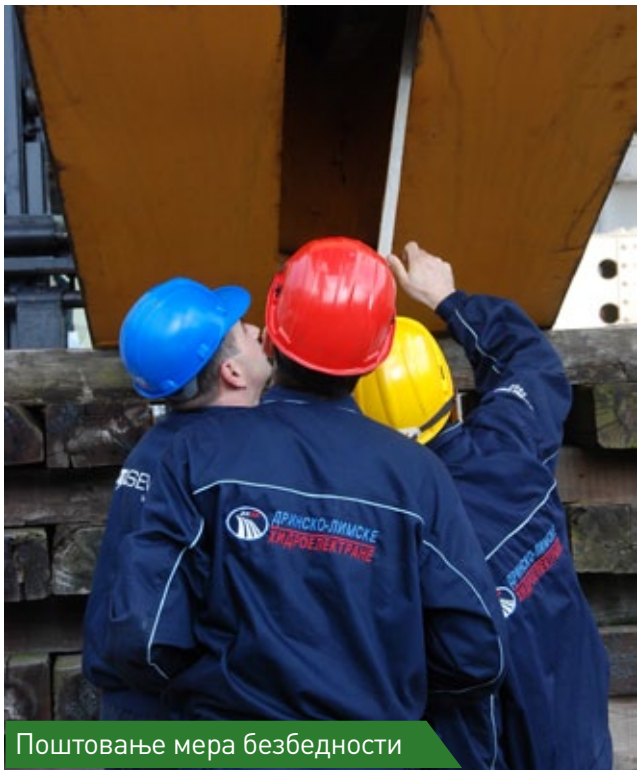

Поштовање мера безбедности

СТРЕС ИЗАЗИВА АРИТМИЈУ

СРЦЕ ЛУПА БЕЗ РИТМА

Шест до седам одсто становништва има повремена или стална »прескакања« срца. А, пет до шест хиљада људи напрасно умре од најтежих вентрикуларних аритмија. Много су чешће атријалне фибрилације, коју пацијенти осећају као »треперење« срца. Свака аритмија, ако траје дуго, може да буде опасна, јер слаби срчани мишић, а то временом води у друга, тежа срчана обољења. Када срце искочи из уобичајеног ритма јављају се или убрзано лупање срца или успорено куцање. Тада се губи дах, јављају се вртоглавице и губитак свести. Највећи број аритмија јавља се код старијих од 50 година и углавном иду руку под руку са хипертензијом (повишеним крвним притиском), обољењима срца или бубрега. Према речима др Лазара Ангелкова, кардиолога из Института за кардиоваскуларне болести Дедиње, јака узбуђења, радосни или стресни догађаји, па и дугогодишњи нагомилани стрес могу да изазову аритмије, па чак да доведу и до малигних поремећаја срчаног ритма и смрти.

- Стрес и аритмија су брат и сестра. Неуротрансмитери из надбубрежне жлезде, који се луче у стресним стањима итекако утичу, директно или индиректно, на појаву срчаних аритмија – објашњава др Ангелков. Што се аритмија јави раније, у дечјем или адолосцентном добу то је опаснија. Аритмије у раном узрасту не могу да прођу непримећено – дете има убрзан рад срца, повремене или честе губитке свести и грчеве, малаксалост. У почетку, аритмија се јавља периодично, на седам или петнаест дана. Како болест напредује, чешће се јављају прескакања срца, па код тежих болесника срце свакодневно испада из ритма

- Шта год да доводи до »искакања« срца из нормалног ритма, прва линија одбране су лекови антиаритмици. Они, наглашава доктор Ангелков, не лече узрок, већ проређују аритмичне нападе: - Лекови су први и најстарији начин лечења аритмије и веома је важно да се аритмија што пре сузбије, а срце смири на уобичајени ритам. То значи да су пацијенти и даље у ризику али мањем, од појаве изненадне смрти.

Уградња пејсмејкера је друга могућност сузбијања аритмије, ако се ради о успореном раду срца и срчаној слабости истовремено. И за тахикардију, односно убрзано лупање срца, постоје посебни апарати, чијом уградњом се спречава напрасна смрт ових пацијената. Највећи продор у лечењуаритмија представља уградња катетера - појашњава др. Ангелков. – Примењена на срцу, радиофреквентна струја изазива опекотине, које зарастају у ожиљке, а управо ти ожиљци су електрични изолатори, који не дозвољавају аритмијама да се шире кроз срце.

СЕДАМ ЗНАКОВА ПРЕСКАКАЊА

Најчешћи облик аритмије носи назив атријална фибрилација.Њени симптоми су:

1. треперење срца,
2. неправилан пулс,
3. недостатак ваздуха,
4. слабост,
5. умор,
6. вртоглавица,
7. краткотрајни губитак свести.

ЛУПАЊЕ ИЛИ УМАРАЊЕ

Аритмија се јавља када срце почне убрзано да лупа,обично више од 100 откуцаја у минуту и зове се тахикардија или када срце успори и куца мање од 60 откуцаја у минуту, то се зове брадикардија.

ГЛОГ ЈАЧА СРЦЕ

Начин живота, неправилна исхрана, недовољна физичка активност и свакодневни стрес угрожавају здравље, а најчешће страда кардиоваскуларни систем. Осим повишеног крвног притиска (хипертензије), ангине пекторис, инфаркта срца, веома су честа закречења крвних судова (артеросклероза) и срчане аритмије. Оболели обавезно морају да се јаве лекару да би добили обавезне лекове, а чајеви од биља могу да буду допунска терапија.

Глог

Једна од највреднијих лековитих биљака за срце. У јесен се беру плодови (глогиње) без петељке и суше се најпре у хладу да упола увену, а потом се досуше у топлој пећи. Благодети глога за срце почивају у посебним једињењима те биљке – олигомерним процијанидима. Додатни корисни ефекти добијају се захваљујући флавоноидима, који побољшавају рад срца ширећи срчане артерије, што побољшава снабдевање срца крвљу и кисеоником.

РЕЦЕПТ

- Суве глогиње
- 2,5 децилитра воде

Глогиње изгњечите у авану, па кашичицу смесе прелијте хладном водом и поклопите. После 4 сата прокувајте (кад проври кувајте најдуже 2 минута на тихој ватри), поклопите и процедите кад се охлади. Пијте две шоље чаја дневно.

Кукурузна свила

Бере се са клипа и брзо осуши на јакој промаји у што тањем слоју. Захваљујући сложеном хемијском саставу, користи се за лечење многобројних болести, нарочито је добра против обољења бубрега. Садржи коагулациони (антихеморагични) витамин К-3 и салицилну киселину, па дужим узимањем смањује висок крвни притисак.

РЕЦЕПТ

- кашика кукурузне свиле
- кашика корена маслачка
- кашика дивље нане (Ментха пулегиум)

Са пола литра кључале воде прелијте три кашике мешавине, поклопите и после 2 сата процедите.
Пијте по чашу чаја 3 пута дневно, пре јела.

М.Ђокић

ТУ ОКО НАС

РЕКРЕАЦИЈА

Ове године, за рекреацију и остале бесплатне уживанције у бањама пријавило се 64 радника ХЕ«Бајина Башта«?!?

Дакле, више од четвртине запослених !
Можда би требало размислити о куповини једне бање, то би било јефтиније !

ОГЛАС

У аутобусу Бајина Башта - Перућац изгубљен новчаник са 50 евра.
Поштеном налазачу следи награда – новчаник и 50 евра!

СТРУЧЊАК

Запослио се Мујо у музеју па како нема појма о послу почео да измишља.
Узео једну лобању, показује је посетиоцима и каже – Ово је лобања цара Лазара.
Један од посетилаца држи једну малу лобању и пита – А ова?
- То је исто његова, само кад је био мали!

ЧИСТОЋА

Дали Црногорцу лопату да чисти снег, а он каже – Што да га чистим кад је чист!

НАПРЕДАК

Дошла баба код лекара, а он јој каже да зине и покаже језик.
- Ауу, докторе, али је медицина напредовала. Док сам била млада – морала сам да се скидам гола, а сада је довољно да покажем језик!

ОБЈАШЊЕЊЕ

Трудна сам – каже Фата Муји.
- Како бона кад сам пазио?
- Па, види Мујо, то ти је као у саобраћају – можеш да пазиш колико хоћеш, не вреди када други не пазе!

АФОРИЗМИ

- СРБИЈА ЛИЧИ НА ОНОГ НЕСРЕЋНОГ СИЗИФА, КОЈИ ЈЕ ГУРАО КАМЕНЧИНУ УЗБРДО И КАДА ЈЕ ИЗГУРАО, РЕКОШЕ МУ – Е, НИЈЕ ТО ТАЈ КАМЕН!

- СРПСКО СЕЛО У ИЗБОРНОЈ ГОДИНИ: СЕЉАЦИ СА ТРАКТОРИМА НА АУТОПУТУ, А ПОЛИТИЧАРИ У ШТАЛАМА И НА ЊИВАМА !

- НАЈВИШЕ ТАЈНИ ИМА – У ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА!

- ЧИСТОЋА ЈЕ ПОЛА ЗДРАВЉА. ЗАТО ВАЉДА И ПЕРУ НОВАЦ !

- БИЛИ СУ ИЗБОРИ, ИЗАБРАЛИ СМО НАЈБОЉЕ. БОЖЕ, КАКВИ СУ ОНДА ОСТАЛИ ?!

- МИ СВАКОЈ ВЛАДИ ДАЈЕМО 100 ДАНА – ПА КО ПРЕЖИВИ !

- НЕКАДА ЈЕ БИТИ ВЛАСТ – БИЛА ЧАСТ, А САДА ЈЕ-СЛАСТ!

- НЕКАДА СЕ НА ПОЛОЖАЈИМА ГИНУЛО, А ДАНАС СЕ ИТЕКАКО ДОБРО ЖИВИ!

- ТЕШКО ЈЕ ПРАЗНОЈ ВРЕЋИ УСПРАВНО СТАЈАТИ!

- БОЉЕ ЈЕ БИТИ ГЛУП НЕГО ЋЕЛАВ - НЕ ВИДИ СЕ!

-У ВИНУ ЈЕ ИСТИНА. ЗАТО СРБИ И ПИЈУ РАКИЈУ!

- ВО РИЧЕ КАД ЈЕ ЖЕДАН, А ЧОВЕК КАДА ЈЕ ПИЈАН!

- ВРХУНАЦ ПИЈАНСТВА: КОНОБАР, ДОНЕСИ МИ ВРАТА, ХОЋУ ДА ИЗАЂЕМ!

- КОНАЧНО, НЕЗАПОСЛЕНИ И ЗАПОСЛЕНИ СУ ИЗЈЕДНАЧЕНИ–НИ ЈЕДНИ НИ ДРУГИ НЕ ПРИМАЈУ ПЛАТУ!

- ПРЕГОВОРЕ СА АЛБАНЦИМА БИ ТРЕБАЛО ДА ВОДЕ НЕПИСМЕНИ- ОНИ СИГУРНО НИШТА НЕЋЕ ПОТПИСАТИ!

- САМО СЛЕПЦИ ВЕРУЈУ У ЉУБАВ НА ПРВИ ПОГЛЕД!

- У ЉУБАВНОМ ТРОУГЛУ МУЖ ЈЕ УВЕК ТУП УГАО!

М.Ђокић

Како заштитити нашу најлепшу реку

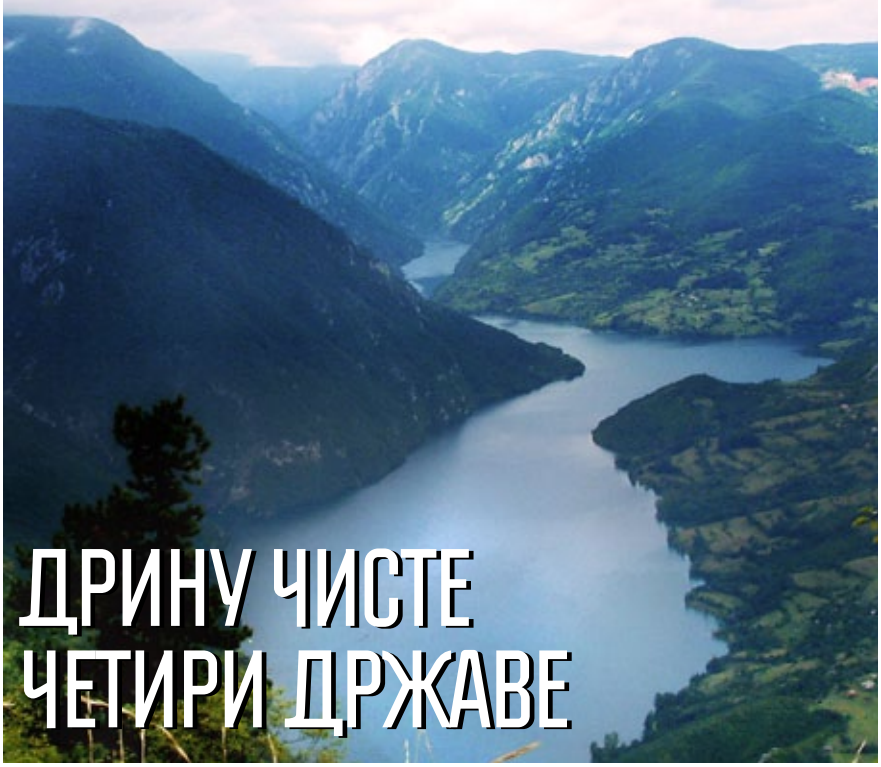

ДРИНУ ЧИСТЕ ЧЕТИРИ ДРЖАВЕ

У "ЕКО РЕГИЈИ ДРИНА" 17 ОПШТИНА

Крајем јануара ове године, основана је »Еко регија Дрина«, коју чине 17 општина из Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе и Хрватске – Плужине, Фоча, Горажде, Сребреница, Братунац, Зворник, Бијељина, Мали Зворник, Бајина Башта, Лозница, Шабац, Љубовија, Ужице, Вишеград, Рогатица, Ново Горажде и Жупања.

За председника је изабран први човек Фоче - Здравко Крсмановић, а за заменика - Дејан Млађеновић, заменик председника општине Бајина Башта. Први контакти и размишљања о заштити лепотице Дрине, извора живота и економије, започети су пре шест месеци у Лозници, а потом и у Фочи. У Бијељини им се прикључио и Давор Миличевић, градоначелник Жупање из Хрватске.

- Задатак нам је да јединственом просторно-планском документацијом заштитимо квалитет воде Дрине – од извора до ушћа у Саву. Да се не догоди, као сада, да на једној обали развијамо туризам, а на суседној прљаве технологије. Да Дрина буде вода за пиће, купалиште, извор живота и економије. Да се експлоатацијом шљунка на недозвољен начин арчи река и мења њен ток, а да нико за то не одговара. Уз то, Дрина спаја обале Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе – каже Здравко Крсмановић. Њему као једном од предратних руководилаца предузећа »ХЕ Дрина у оснивању« и учеснику изградње ХЕ «Вишеград« је познато да постоји план о изградњи 27 хидроелектрана у сливу реке Дрине, али и врло низак степен еколошке културе становништва.

- Суштина наше приче је да се усмеримо према Бриселу и европским фондовима. Да заштитимо обале од поплава, од депонија, да сачинимо Програм интегралног развоја на коме ће радити експерти туризма, екологије и економије. Већ сада имамо обећање да за чишћење обала од извора до ушћа Дрине у Саву можемо рачунати на 45 милиона евра из Брисела. Потврду тога очекујемо већ на следећем састанку у фебруару на Тари и у Бајиној Башти – каже Крсмановић

И Жупања у Хрватској жели да, на бази својих искустава, у пројекту прекограничне сарадње са Бачким Петровцем у Војводини помогне »Еко регију Дрина«, те да се активно укључи. – Постоји и реалан план изградње канала Дунав-Сава, а за похвалу је и ова идеја о заједничком деловању на Дрини. Од тога може бити само корист – каже Давор Миличевић, градоначелник Жупање.

У Плужинама, у Црној Гори – где извиру Тара и Пива, који чине Дрину, даје се пуна подршка активности 17 општина уз Дрину.

Средином марта, на састанку представника оснивача »Еко регије Дрина« у хотелу »Језеро« у Перућцу, усвојен је развојни програм за ову и наредне две године.

Очување квалитета воде Дрине је први предуслов за планирани развој регије у свим сегментима. Мора се континуирано пратити квалитет воде Дрине и њених притока, нарочито Лима, јер он пресудно утиче на свеукупно стање низводно, а доток Лима је највећи загађивач. Позната је чињеница да су у Бијелом Пољу направљени бетонски подзиди преко којих се санитетски отпад довози камионима и изручује у Лим. Уз то, ова река чини 30 посто Дрине, док Ћехотина, као друга по величини притока, учествује са само девет процената. Десетак других притока - Сутјеска, Бистрица, Прача, Рзав, Јадар, Жепа, Јања, и друге – са укупно 31,5 процената Дрине. Учешће Пиве и Таре износи 40 процената, то су подаци Института за воде са седиштем у Бијељини.

На крају, треба рећи и ово – докле год постоје дивље депоније уз Дрину и њене притоке и катастрофално ниска свест грађана о очувању животне средине, односно ове прелепе реке - неће помоћи ни 17 општина, ни Брисел, нити било ко.

На поменутом састанку у Перућцу, договорено је да се план уређења обала Дрине, њених притока и језера у Зворнику, Перућцу, Вишеграду и Заовинама, спроведе у периоду од 22. марта - Дана светских вода, до касне јесени.

М.Ђокић

ПОДМЛАЂИВАЊЕ САМО ШТО НИЈЕ ПОЧЕЛО

ХЕ “ЗВОРНИК”